

ÅRSMELDING 2018

Oslo biskop og bispedømmeråd

Behandlet i OBDR-møte 25.02.2019

Redaksjon avsluttet 08.03.19

1 LEDERNES BERETNING

Kari Veiteberg ble vigslert til biskop i Oslo 17. desember 2017. Hun innledet tjenesten med å besøke bispedømmets ni prostier og møter med ansatte, menighetsrådene og fellesrådene. Gjennom året er alle i vigslede stillinger invitert til fag- og tilsynssamlinger. Bispeskiftet i Oslo ble viet stor oppmerksomhet i mange kanaler og har vært en god anledning både til å vise hva kirken står for og kan bidra med. Biskopen har gjennom hele året vært etterspurt og synlig på mange arenaer både i kirken og i samfunnet. Det er gjennomført to visitaser til Heggedal og Bekkelaget og Ormøy menigheter.

Strategi for Oslo bispedømme 2015 – 2018 angir satsingsområdene for kirken i Asker, Bærum, Oslo og det landsdekkende Døveprostiet. Under visjonen **Mer himmel på jord** har Oslo bispedømme fire hovedmål for perioden.

1. Flere deltar i gudstjenesten og møter Gud i fellesskapet

I 2018 deltok 533 661 på **gudstjenester** i Oslo bispedømme. Dette er en nedgang på 3,1 % sammenlignet med 2017. Selv om tallene for **søn- og helligdager** har gått ned fra 2017 til 2018 for bispedømmet som helhet, ser vi prostivise variasjoner og en økning i deltakelsen i flere prosti. Gjennomsnittlig **deltakelse pr. gudstjeneste** på søn- og helligdager ligger på samme nivå i 2018 som i 2017.

Antallet gudstjenester er redusert de siste årene som følge av blant annet endret soknestruktur. Folks gudstjenestevaner endres. Nye gudstjenesteformer utvikles – vi trenger et mangfold av uttrykk som kan møte menneskers ulike behov både i hverdagen og i helg og høytider. Det arbeides systematisk med gudstjenesteteam og involvering av barn, unge og voksne. Biskopen har bragt inn nye impulser og erfaringer fra «Framtiden bor hos oss» - et nettverk av flerkulturelle menigheter i Svenska kyrkan. Pilotprosjekt er under planlegging. Vi har håp om at bedret kommunikasjon og synliggjøring av det mangfoldige tilbudet skal bidra til økt oppslutning om menighetenes gudstjenester og aktiviteter.

I **Døvekirken** har ny gudstjenesteliturgi på norsk tegnspråk medvirket til økt oppslutning om gudstjenester i døvemeninghetene. Nye liturgier for kirkelige handlinger er utarbeidet og vil bli tatt i bruk i 2019. Rekruttering er fortsatt en stor utfordring med tanke på stabil bemanning.

Vi erfarer dessverre at færre velger **kirkelig vigsel**. Kommunene overtok fra 1. januar 2018 den borgerlige vigselsmyndigheten fra domstolene. Biskop og proster har evaluert egen praksis i lys av utviklingen og konkludert med at det er ønskelig med større fleksibilitet, blant annet når det gjelder vigsel utenfor kirkerommet.

Oppslutningen om **kirkelig gravferd** er fortsatt stabil. Vi erfarer imidlertid en mer pågående markedsføring av livsytelses seremonier ved gravferd. Utviklingen er lengst fremme i storbyen. Vi ønsker å møte og påvirke denne utviklingen. Endring i gravferdspraksis er derfor tematisert i møte mellom prostene og representanter for gravferdsbyråene. Deltakelse ved kirkelig gravferd fremgår i dag ikke av statistikken. Dette er etterspurt og viktig for å synliggjøre folkekirken og bør snarest tas inn.

Innen **kunst- og kulturfeltet** er antallet konserter og kulturarrangement i 2018 økt med 6% og antall deltagere med 15 % sammenlignet med fjoråret. Det er gledelig og en utvikling vi ønsker å forsterke

ytterligere. Variert kunst- og kultursatsing er gjennomgående viktig i prostiene, med konserter, forestillinger og kunstutstillinger, gjerne i samarbeid profesjonelle kunstnere og institusjoner. Kommunikasjonsplattformen Påske & Pasjon når bredt ut og er tatt i bruk også av andre bispedømmer.

2. Flere søker dåp og trosopplæring

Dåp har siden 2015 vært satsingsområde i Oslo bispedømme. Tallene de siste årene kan tyde på at nedgangen i antall dåp har flatet noe ut. Andelen døpte ettåringer der én eller begge foreldre er medlem av Den norske kirke er i år 57,8%. Vi ser behovet for å forsterke innsatsen for å få flere til å døpe barna sine. Vi er dessuten bekymret for oppslutningen om dåp fremover, siden menighetene fra 1. oktober 2018 ikke mottar fødselsmeldinger fra Folkeregisteret og kan sende invitasjon til dåp.

Konfirmasjon står fortsatt sterkt i bispedømmet. I 2018 valgte 2863 ungdommer kirkelig konfirmasjon, det vil si rundt 73 % av årskullet som er medlemmer og tilhørige. Størst er oppslutningen i Asker og Vestre Aker prostier med henholdsvis 82,4% og 80 % oppslutning. Forskjellen mellom prostiene er store, blant annet ut fra demografiske forskjeller. Leirarbeidet er av stor betydning for rekruttering og videre engasjement i kirkens ungdomsarbeid.

Målet om økt deltagelse i **trosopplæringstilbudet** er nådd for noen av tiltakene, men ikke for andre. Alle menigheter har nå godkjent plan. I årene som kommer kan vi følge utviklingen i årsklassene ved at alle menighetene har stor oppmerksomhet på å sikre god gjennomføring og oppslutning om trosopplæringstiltakene.

3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

Medlemstallet i Oslo bispedømme har de siste årene holdt seg relativt stabilt i overkant av 450 000. Andelen i befolkningen som er medlemmer i Den norske kirke er imidlertid synkende, fra 65 % i 2008 til 52% i 2018. I Oslo kommune er ca. 28 % av befolkningen ikke medlem i noe tros- eller livssynssamfunn. Denne gruppen har økt siste årene. Oslo er en av Europas raskest voksende byer. Menighetsprester i Oslo bispedømme betjener i gjennomsnitt 3557 medlemmer eller 6834 innbyggere. Mens antall medlemmer pr årsverk er relativt stabil, viser antall innbyggere en økning. Denne utviklingen utfordrer oss til å tenke nytt om prestetjenesten, der diakoni og samarbeid med aktører i lokalsamfunnet krever økt oppmerksomhet og økte ressurser. Og vi utfordres av spørsmålet: Hvordan skal vi som kirke møte befolkningens reelle behov i årene som kommer?

Diakoni er kristen tro i holdning og handling. Inkludering og bekjempelse av utenforskap står helt sentralt i kirkens oppdrag i storbyen. I flere prosti meldes det om barn som vokser opp i fattige familier og ungdom som sliter. Vi har godt samarbeid med bydel og kommuner for å bidra til å møte disse utfordringene. Bærum kommune har utvidet sin støtte til «**prosjekt 13-20**» i Sandvika. Målet om å etablere tilsvarende prosjekt i Oslo kan bli en realitet i 2019. Vi registrerer at andelen menigheter med tilsatt diakon har gått ned. De nye diakonstillingene vi har fått er derfor et viktig bidrag til styrket diakonal satsing.

Antall **grønne menigheter** har økt fra 33 til 38 og antall menigheter med **misjonsavtale** fra 40 til 41. I Oslo samarbeider prostiene med **migrantmenigheter** om et stort fellesarrangement i pinsen. I Groruddalen prosti arbeider to prester i til sammen 150 % stilling inn mot migrantmenigheter.

Kirkelig dialogsenter er et viktig redskap og kompetansesenter for Oslo bispedømmes arbeid med

religionsdialog. 59 deltakere i 17 menigheter har gjennomført kurset *Dialogisk menighet*, og nye kurs planlegges. 24 dialogpiloter er utdannet til å gjennomføre dialogverksteder på skoler i regionen. I Groruddalen prosti har to prester 50 % stilling knyttet til dialogarbeid.

Flere **åpne kirker** er en målsetting vi bare delvis har nådd, men er et arbeid som vil bli styrket kommende år. Erfaringene med åpne kirker er gode og tilbudet er etterspurt, for eksempel var nær 16 000 besøkende innom åpen kirke på Sagene i 2018.

Bispedømmerådet og Kirkelig fellesråd i Oslo startet i 2017 arbeidet med en **Kirkebruksplan for Oslo** for å sikre en mer strategisk bruk av kirkene og en best mulig ressursutnyttelse. Omfattende kartlegging av kirkene, konsultasjoner med berørte menigheter og høring er gjennomført. Bispedømmerådet og fellesrådet fattet i desember vedtak om endret bruk av Bakkehaugen, Klemetsrud, Ila, Sofienberg og Lilleborg kirker. En prosjektgruppe arbeider videre i kontakt med aktuelle samarbeidspartnere om en helhetlig plan for kirkene i Groruddalen. En annen gruppe arbeider med **kirkelig nærvær i Hovinbyen** – Oslos største byutviklingsområde med et potensial på 30-40000 nye boliger og 50-100.000 nye arbeidsplasser. Oslo bispedømmeråd har i den forbindelse meldt seg inn i nettverket Pådriv som jobber for en bærekraftig utvikling i Hovinbyen. Pådriversamling i Østre Aker kirke arrangeres i mars.

4. Flere får lyst til å arbeide i kirken

Godt arbeidsmiljø og god ledelse vil være avgjørende for rekruttering til kirkelige stillinger i årene som kommer. Det er derfor stor oppmerksomhet på oppfølging av ansatte gjennom blant annet medarbeidersamtaler, sykefraværsoppfølging, arbeidsveiledning, kompetanseutvikling og gode rutiner for varsling og konflikthåndtering. I forbindelse med tilsetning av ny biskop er det gjennomført et lederutviklingsprogram for biskop, proster og ledergruppen ved bispedømmekontoret.

I 2018 ble fire kvinner og to menn ordinert til prestedtjeneste, tre vigslet til kateket og fem til diakon. Oslo bispedømme har i 2018 mottatt 110 søknader til 19 utlyste prestedstillinger. Dette gir i snitt 5,8 søknader pr stilling. Dette er vesentlig høyere enn landssnittet, men likevel en nedgang sammenlignet med 2017 hvor Oslo bispedømme i snitt mottok 10 søknader pr stilling. Det er gjennomført en **undersøkelse av tilsettingsprosessen** blant søkere til stilling i Oslo bispedømme de to siste årene. Søkerne bekreftet i undersøkelsen en ryddig og godt tilrettelagt prosess.

Oslo bispedømme har **frivillighet** som satsingsområde i 2018/19 med iverksettelse av en rekke tiltak. Det er blant annet utviklet en verktøykasse som er tilgjengelig på bispedømmets nettsider. Frivillighet var også tema på stiftsdag for alle ansatte. Satsingen på frivillighet vil bli fulgt opp fremover.

Oslo, 8. mars 2019

Gard Realf Sandaker-Nielsen
leder Oslo bispedømmeråd

Kari Veiteberg
Oslo biskop

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Oslo bispedømme er Den norske kirkes bispedømme for kommunene Oslo, Bærum og Asker. Det regnes som et av kirkens fem opprinnelige bispedømmer og ble opprettet rundt 1070. Innen vårt bispedømme bor det 868.000 innbyggere. 441.800 eller 52 % av disse er medlemmer av Den norske kirke. Bispedømmet omfatter tre kommuner, fire fellesråd og 53 sokn. Videre er den landsdekkende døvekirken organisert som eget prosti under Oslo bispedømme.

De overordnede mål for Oslo biskop og Oslo bispedømme er gitt av departementet, Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet som ble vedtatt av Kirkemøtet 2014 er **Mer himmel på jord** og at kirken vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus ved å være bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende.

Oslo biskop, leder av Oslo bispedømmeråd og stiftsdirektør utgjør ledelsen for Oslo bispedømme. Biskopen har det åndelige tilsyn med kirken i sitt bispedømme. Hun er videre den øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet og *sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet* (tjenesteordning for biskoper §2).

Oslo bispedømmeråd er det demokratiske organ som leder arbeidet i bispedømmet. Bispedømmerådets hovedoppgave i henhold til kirkeloven § 23 er å ha sin *oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene*. Rådet skal videre fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.

Stiftsdirektøren er daglig leder for bispedømmerådets virksomhet og leder for bispedømmekontoret og dets ansatte. Noen av biskopens oppgaver er delegert til stiftsdirektøren.

Ledelsen har i 2018 bestått av:

Bispedømmerådets leder:	Gard Realf Sandaker-Nielsen
Oslo biskop:	Kari Veiteberg
Stiftsdirektør:	Elise Sandnes

Oslo biskop og Oslo bispedømmeråd har felles administrasjon lokalisert i Oslo bispegård i Gamlebyen i Oslo. Gamlebyen har en tydelig kirkelig historie og var byens tyngdepunkt helt frem til 1600-tallet. Ved bispekontoret arbeider det 23 personer/19,5 årsverk hvorav 1 årsverk tilhører presteskapet.

Nøkkeltall medlemmer m.v Oslo bispedømme				
Prosti	Årsverk	Sokn	Kirkemedl*	Innbyggere
	Still.ramme	2018	01.01.2019	2018
Domprostiet	20,8	8	69 600	
Søndre Aker	21,8	10	73 547	
Nordre Aker	13,5	5	48 536	
Groruddalen	19,0	5	51 794	
Vestre Aker	23,5	10	87 898	
Sum Oslo				679 886
Bærum	21,5	10	80 830	126 583
Asker	10,8	5	39 570	61 420
Sum	130,9	53	451 775	867 889

Tallene ovenfor omfatter ikke døveprostitet. Døvemenighetene er Den norske kirkes menigheter for døve og sterkt hørselshemmede. Døvemenighetene utgjør et landsdekkende prosti under Oslo bispedømme.

Oslo biskop har videre tilsyn med feltprestene i feltprestekorpset. Feltprestekorpset har prester i tjeneste ved Forsvarets avdelinger både i inn- og utland.

Nøkkeltall kirkelige handlinger Oslo bispedømme

Antall	2014	2015	2016	2017	2018
Døpte	3 705	3 429	3 413	3 463	3 398
Konfirmerte	3 221	3 081	2 923	2 825	2 863
Vigsler	794	710	742	653	615
Gravferder	3 842	3 969	3 815	3 807	3 744
Totaltall:					
Antall gudstj	6 305	6 103	6 109	5 710	5 596
Deltakere	634 191	615 971	602 131	550 494	533 661
Søn- og helligdager:					
Deltakere	433 606	427 062	422 988	384 524	377 626

Tall for dåp var tidligere dåpshandlinger som for 2016 utgjorde 3 413. Reviderte SSB-tall for 2016 er imidlertid 3 889 da man har endret registrering til å gjelde antall døpte. 2017-tallet på 3 463 er således ikke sammenlignbart med 3 413 men det justerte tallet 3 889.

Oslo bispedømme har hatt som mål for perioden 2015-2018 at flere deltar i gudstjenestene og at flere søker dåp og trosopplæring. Tallene for de siste årene kan tyde på at nedgangen i antall dåp har flatet ut og at oppslutningen om gudstjenestene har stabilisert seg.

Utvikling medlemstall * 2012-2018 Oslo bispedømme

pr 31.12	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Oslo bd	467 316	465 677	461 552	454 924	453 519	451 775
% av befolkn	57,60 %	57,40 %	55,75 %	54,40 %	53,04 %	52,05 %

*) Medlemmer og tilhørige ihht statistikkhefte 2018

Medlemstallet innen Oslo bispedømme har de siste årene holdt seg relativt stabilt i området 450.000-470.000. Andelen i befolkningen som er medlemmer i Den norske kirke har imidlertid vært synkende i mange år, fra 65 % i 2008 til 52% i 2018. Nedgangen skyldes mye en stadig mer flerkulturell befolkning og nedgang i dåp også blant kirkemedlemmer.

Innmeldte/Utmeldte Oslo bispedømme 2018

	Asker	Bær	Dom	SA	GRO	NA	VA	TOT
Inn	35	41	84	56	54	55	58	383
Ut	104	241	497	277	203	387	321	2 030

Tallene for innmeldinger og utmeldinger var i 2018 hhv 383 og 2030 og således noe lavere enn for 2017. Antall utmeldinger ha de to siste årene vært betydelig lavere enn for 2016 – da mange utmeldinger kom i forbindelse med lanseringen av den elektronisk selvbetjeningsløsningen for medlemsregisteret.

Nøkkeltall fra regnskapet

<i>Hele 1000kr</i>		2017	2018
Driftsramme	1A	166 783	152 975
Tilskudd	1B	42 593	44 600
Samlet tildeling		209 376	197 575
Forbruk		205 465	192 416
Årsverk		185,5	184,1

Tildelingen til Oslo bispedømme utgjorde i 2018 NOK 197,6m. Tallet er ikke fullt ut sammenlignbart med 2017 da fjorårets tall inkluderte NOK 19,8m øremerket pensjon. Samlet 2018-tildeling inkluderer overført mindreforbruk fra 2017 på NOK 3,78m. Antall årsverk omfatter også bemanningen innen døveprostiet (17 årsverk i 2018). For utfyllende informasjon om regnskapet viser vi til kapittel VI.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

A Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Oslo bispedømme har ikke nådd målsettingen om økt total oppslutning om **gudstjenestene** i løpet av siste femårsperiode. Ser vi på utviklingen for gudstjenester på søn- og helligdager fra 2017 til 2018, kan vi imidlertid registrere oppgang i flere prosti – både når det gjelder totalantall og gjennomsnittlig deltakelse. Også for bispedømmet som helhet ligger gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste på søn- og helligdager på samme nivå i 2017 og 2018. Det er for tidlig å si om dette er en trend som vil fortsette.

Det er sammenheng mellom antall dåp og antall konfirmanter og den totale gudstjenestedeltakelsen. Nedgang i dåp og konfirmasjon vil derfor påvirke gudstjenestedeltakelsen. Det er imidlertid viktig å styrke kommunikasjon og markedsføring knyttet til de ulike gudstjenestene. Gjennomgangen viser at **gudstjenestetilbudet** er holdt oppe. Det skyldes blant annet at det er forordnet mer enn én gudstjeneste på flere av søndagene i måneden i sokn med flere kirker. Det er for tidlig å si hvilke konsekvenser vedtakene om strategisk bruk av kirkene i Oslo (Kirkebruksplan) vil få for det totale gudstjenestetilbudet framover.

En har så langt ikke lyktes i å snu den nedadgående trenden når det gjelder **kirkelige vigsler og gravferder**. For å imøtekomme folks ønsker legger en nå til rette for vigsler også andre steder enn i kirkerommet, og er til en viss grad åpen for individuelle tilpasninger både ved vigsel og gravferd. Men her er det fortsatt arbeid å gjøre.

Kirkene er ettertraktede opplevelsesarenaer - innenfor bredden av **kunst og kulturuttrykk** - men hvor konsertvirksomheten står i en særstilling. Dette gjelder både for kirkene sentralt i Oslo og for kirkene i lokalmiljøene – gjennom arrangementer i regi av menighetene og i regi av andre aktører. Dette vurderes som positivt og åpner kirkerommet for mange. Det er samtidig viktig at denne virksomheten skjer i respekt for kirkerommets egenart.

Selv om det arrangeres **samiske gudstjenester** og gudstjenester med innslag på samisk i bispedømmet, er det fortsatt potensial for å utvikle dette videre.

Siden tallmaterialet er uklart når det gjelder **dåp**, vil vi være forsiktige med å trekke tydelige konklusjoner nå. Vi ser imidlertid både en nominell og prosentvis nedgang når det gjelder døpte av medlemmer og tilhørende ettåringer. Fokuset på dåp de senere årene kan imidlertid ha bidradd til å demme opp for nedgangen. Satsing på dåp må fortsette i samarbeid med Kirkerådet.

Omfanget av **trosopplæringstilbudet** er ikke vesentlig endret fra foregående år. Deltakerandelen varierer, for noen tiltak er oppslutningen stabil, mens den går ned for andre. Fra og med 2018 har alle menighetene fått godkjent plan. Det blir dermed lettere å sammenligne oppslutningen fra år til år, samtidig som det blir interessant å følge oppslutningen fra samme årskull gjennom de ulike tiltakene. Oppslutningen om **konfirmasjon** er forholdsvis stabil – både fra 2017 til 2018, men også gjennom siste femårsperiode. Mer enn sju av ti medlemmer lar seg konfirmere. Dette vitner om et solid arbeid i menighetene, og viser positiv betydning av leirarbeid. Det er dessuten stor oppslutning om ledertrening etter konfirmasjon i mange prosti.

Når det gjelder menigheter med lokale planer for **diakoni**, er situasjonen trolig uendret fra 2017, selv om statistikken viser en nedgang. Mange gode tiltak er i god utvikling. Det er imidlertid stort behov for diakonstillinger i bispedømmet. Det er derfor gledelig at det kommer friske midler til

diakonstillinger både i Groruddalen og i bispedømmet for øvrig. Målet om flere **grønne menigheter** er nådd. I 2019 vil Oslo bispedømme samarbeide med Oslo Europeisk Miljøhovedstad.

Målet om at flere menigheter er engasjert for **misjon** gjennom inngåtte misjonsavtaler, er nådd. Antall avtaler varierer mellom SMM-organisasjonene. Noen menigheter har flere avtaler. Forholdet mellom misjon og dialog i en flerkulturell kontekst utfordrer til samtale i årene framover. Oslo bispedømme – og særlig Oslo by – er i forkant når det gjelder **religiøst og kulturelt mangfold**. Kirkelig dialogsenter er et viktig redskap i dette arbeidet. Oslo har også mange migrantmenigheter som utfordrer oss som kirke. Dette er et område som må utvikles videre.

Målet om at kirken skal være mer tilgjengelig på **Internett**, er nådd når det gjelder treff på nettsidene (ca. 30 % av treffene for bispedømmene sett under ett) og følgere på Facebook – som viser en formidabel økning med biskop Kari Veiteberg.

Rekrutteringen til vigslede stillinger er fortsatt god i Oslo bispedømme. Men vi opplever at antall søkere har falt markant de siste årene. Det tyder på at utfordringene mange bispedømmer har opplevd over tid, nå også kommer til Oslo bispedømme.

Frivillighet er et prioritert område i bispedømmet i 2018 og 2019. Målet om at flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken er delvis nådd ved en svak økning. Potensialet – og behovet - er imidlertid betydelig større.

Det er gjennomgående godt samarbeid mellom **barnehage/skole og kirken** i hele bispedømmet. Gudstjenesten er fortsatt den mest etablerte formen for samarbeid. Nye regler for skolegudstjeneste har ikke endret praksis. Det foreligger uklare statistikk tall for **barne- og ungdomsarbeidet** i menighetene. Bispedømmet har imidlertid ulike tiltak overfor aldersgruppene og **unge voksne**. En helhetlig plan for 18-30 er vedtatt og må følges opp.

Biskop Kari Veiteberg har hatt sitt første år som biskop i Oslo. I løpet av året har hun møtt alle ansatte i kirken i bispedømmet både lokalt og på felles stiftsdag. To visitaser er gjennomført, og fem diakoner, tre kateketer og fire prester er vigslet/ordinert til tjeneste.

B Omtale av resultater og måloppnåelse

B1 Flere deltar i gudstjenesten og møter Gud i fellesskapet

Hovedmål i Oslo bispedømme:

Gudstjenesten gir et møte med Gud, fornyer troen, er en kilde til livsutfoldelse, og en støtte i livets ulike faser og overganger. Flere deltar i gudstjenesten og opplever den som et åpent og inkluderende fellesskap.

B1.1 Oppslutning om gudstjenesten

Resultatmål: Oppslutningen om gudstjenestene øker

Målet om å øke oppslutningen om gudstjenesten er ikke nådd.

Gudstjenestedeltakelse på søn- og helligdager fordelt på prosti:¹

ÅR	ASKER	BÆRU	DOMPROS	SØNDR	GRORU	NORDR	VESTR	TOTAL
2018	41 037	61 083	69 161 ²	68 077	35 494	23 463	79 311	377 626
2017	41 388	66 836	68 420	67 882	36 538	24 626	78 815	384 524
2016	46 374	68 166	78 347	72 483	42 457	27 588	87 673	422 988
2015	44 140	72 413	70 400	80 952	43 518	26 053	89 586	427 062
2014	47 997	75 408	69 125	77 823	46 855	28 217	88 181	433 606
2014-2018	-6 960	-14 325	+36	-9 476	-11 361	-4 754	-8 870	-55 980

Den totale oppslutningen om gudstjenesten har gått ned med ca. 56 000 i løpet av siste femårsperiode. Størst er nedgangen i Bærum, Groruddalen og Søndre Aker prostier. Det er bare Domprostiet som ligger på samme nivå i 2018 som i 2014. Fra 2017 til 2018 er det en svak økning i Domprostiet, Søndre Aker og Vestre Aker.

Gjennomsnittlig deltagelse per gudstjeneste på søn- og helligdager fordelt på prosti:³

ÅR	ASKE	BÆRUM	DOMPROST	SØNDRE	GRORU	NORDRE	VESTRE	TOTALT
2018	143	105	105	110	73	75	129	105
2017	141	115	106	105	69	76	127	105
2016	151	116	117	113	78	84	140	113
2015	149	116	127	121	80	80	137	116
2014	156	130	121	114	85	74	128	115
2014-2018	-13	-25	-16	-4	-12	+1	+1	-10

Den gjennomsnittlige gudstjenestedeltakelsen på søn- og helligdager hadde oppgang fra 2017 til 2018 i Asker, Søndre Aker, Groruddalen og Vestre Aker prostier, mens Domprostiet og Nordre Aker ligger på samme nivå. Det gjelder også for bispedømmet totalt. Fra 2014 til 2018 har gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse gått ned i de fleste prosti og i bispedømmet som helhet. Størst er nedgangen i Bærum, fulgt av Asker og Groruddalen. Unntak er Nordre Aker og Vestre Aker som ligger på samme nivå.

Antall deltakere på alle gudstjenester fordelt på prosti:⁴

¹ Alle tallene i tabellen er foreløpige tall pr. februar i de respektive årene. Tall fra Vestre Aker prosti for 2017 og 2018 er korrigerte tall fra prostesaksbehandler. Verifisert tall for totalt antall gudstjenestedeltakere i 2017 er 384 028.

² I SSB-tallene står Domprostiet oppført med 83 598 deltakere på søn- og helligdager i 2018. Vi antar at den store økningen skyldes at antall deltakere i Storsalen er registrert i Sentrum og St. Hanshaugen menighet i 2018. For å få et så riktig sammenligningsgrunnlag som mulig, er derfor tall for 2017 lagt inn for SSH.

³ Alle tallene i tabellen er foreløpige tall pr. februar i de respektive årene. Verifisert tall for gjennomsnittlig antall gudstjenestedeltakere totalt for bispedømmet i 2017 er 105,6.

⁴ Tallene fra 2017 er SSB-tall. For 2018 er det foreløpige tall pr. februar. For Domprostiet brukes foreløpig 2017-tall for Sentrum og St. Hanshaugen sokn pga usikkerhet rundt registrering. Tallene fra Vestre Aker for 2017 og 2018 er hentet fra prostesaksbehandler.

ÅR	ASKE	BÆRUM	DOMPROST	SØNDRE	GRORU	NORDRE	VESTRE	TOTALT
2018	51 919	95 828	97 379 ⁵	98 576	52 417	30 937	106 605	533 661
2017	58 282	101 439	100 641	98 385	53 174	32 029	106 544	550 494
2017-2018	-6 363	-5 611	-3 262	+191	-757	-1 092	+61	-16 833

Det totale antall gudstjenestedeltakere for bispedømmet som helhet har gått ned med 3,1 % fra 2017 til 2018 – tallmaterialet er imidlertid noe usikkert. Det er flere årsaker til endringer. Når gudstjenestested blir flyttet på grunn av at kirker helt eller delvis blir tatt ut av bruk for rehabilitering, påvirker dette deltakelsen. For eksempel økte deltakelsen i Frogner menighet med 27 % i 2018 etter rehabilitering i 2017. Også Paulus og Oppsal kirker kom igjen i ordinært bruk i 2018. Samtidig ble gudstjenestedeltakelsen i 2018 trolig påvirket av at Torshov, Hasle og Lommedalen kirker er stengt for rehabilitering, og Klemetsrud kirke og Bjørndal kapell er avviklet som faste gudstjenestesteder.

I rammen av Den norske kirke i Oslo bispedømme feires det flere gudstjenester andre steder enn i de geografiske soknekirkene. Det gjelder Slottskapellet, Jakob kirke, Akershus slottskirke, Majorstua+ og Storsalen. Disse samler et betydelig antall gudstjenestedeltakere som ikke er registrert i tabellen over.

Vurderinger

Flere prostier viser til sammenhengen mellom antall dåp med tilhørende dåpsfølger og antall gudstjenestedeltakere. Dette merkes ved utbygging av nye boligområder og tilflytting av unge familier. Økning i antall dåp i Fornebulandet menighet er et eksempel på det. Også antall konfirmanter påvirker gudstjenestedeltakelsen. Nedgang knyttet til dåp og konfirmasjon får dermed konsekvenser for det totale antall gudstjenestedeltakere. Andre utfordringer for gudstjenestedeltakelsen kan være endring av folkes fritidsvaner – ikke minst rapporteres dette fra menigheter vest i bispedømmet. For å imøtekomme endringene vurderer flere å **legge større vekt på gudstjenester på hverdager og ulike typer gudstjenester**. I noen prostier er det gode erfaringer med **kveldsgudstjeneste på andredagen i høytidene**. Prostene rapporterer om at det er en tendens til at de «faste» ikke går like hyppig til gudstjeneste som tidligere. Noen peker på utfordringer knyttet til teologi og språk i liturgi, og at den store satsingen på gudstjenestereform i liten grad makter å gjøre sentrale kristne begrep forståelige og aktuelle for mennesker i dag. **Arbeid med liturgisk praksis** vil derfor være et prioritert område for biskop og bispedømmeråd, blant annet er dette tema for biskopens fagdag for prester i 2019.

Den demografiske situasjonen er svært ulike i sentrumsmenighetene og øst og vest i prostiet. Dette gir ulike utfordringer. I deler av Groruddalen prosti oppleves en fraflytting av etnisk norsk bosetting. Disse har vært medlemmer av Den norske kirke. Nye innflyttere er ikke medlemmer og har ofte en annen kulturell og religiøs bakgrunn. Mange etnisk norske finner kirketilhørighet i frikirkelige menigheter, ikke minst gjelder det barnefamilier. I flere menigheter er det et generasjonsskifte ved at eldre kirkemedlemmer dør, og ved at de unge som flytter inn i mindre grad er medlemmer av Den norske kirke. Både Groruddalen prosti, Søndre Aker og Domprostiet har flere menigheter med en medlemsprosent på 30-tallet. En stor andel av innvandrerbefolkningen og førstegenerasjons nordmenn tilhører andre kristne menigheter og kristne trossamfunn. I framtidige strategier ligger det

⁵ I SSB-tallene står Domprostiet oppført med 114 957 totalt antall deltakere. Vi antar at den store økningen skyldes at antall deltakere i Storsalen er registrert i Sentrum og St. Hanshaugen menighet i 2018. For å få et så riktig sammenligningsgrunnlag som mulig, er derfor tall for 2017 lagt inn for SSH.

en utfordring i å utvikle gode kontaktpunkter og samarbeidsrelasjoner på flere områder – ikke minst knyttet til ungdomsarbeid. I 2019 planlegger bispedømmerrådet å **utvikle pilotprosjekter i to eller tre menigheter inspirert av den svenske modellen «Fremtiden bor hos oss»** med tanke på å øke gudstjenestedeltakelsen i flerkulturelle menigheter.

Flere av prostene påpeker at menighetene utfordres på informasjon om gudstjenestetilbudet – og andre tiltak - utover den tradisjonelle knappe annonseringen som de fleste har i noen riks- og lokalaviser. Prosten i Groruddalen representerer mange når han sier at informasjon om gudstjenestetilbudene «må prioriteres fremfor andre oppgaver. Vi bruker veldig mye ressurser på alle våre arrangementer, hvis vi svikter i markedsføringen, er det dårlig ressursbruk.» Menighetsblad, hjemmesider, Facebook med mer er i bruk i de fleste menigheter, og noen har egne sider i lokalavisa. Flere prosti og menigheter arbeider med **kommunikasjonsstrategi**. Det er uttrykt ønske om samarbeid mellom menigheter, prosti og bispedømme om en styrket praksis i tiden framover. Dette følges opp gjennom bispedømmets utvikling av **kommunikasjonsplan og satsing på kommunikasjon**. Det er forventninger om at samarbeidet med Kirkerådets satsing på kommunikasjon vil styrke bispedømmets og menighetenes handlingskraft på området.

B1.2 Gudstjenestetilbud

Resultatmål: Gudstjenestetilbudet holdes oppe.

Målet om at gudstjenestetilbudet holdes oppe, er nådd.

Gudstjenestefrekvensen på søn- og helligdager på 110,8 % gjenspeiler at det er flere kirker i soknet (sammenslåtte sokn), er det på flere av søndagene i måneden forordnet mer enn én gudstjeneste. Det kan være parallelle gudstjenester eller gudstjenester til ulike tider. I 2017 og 2018 ble det gjort en **gjennomgang av den strategiske bruken av kirkene i Oslo** med tanke på omdisponering av kirker som ligger tett. Tanken er at dette på sikt vil styrke gudstjenesten og deltakelsen. Det vil også påvirke gudstjenestefrekvensen i de berørte soknene og i bispedømmet som helhet.

Det ser ut til å være en felles erfaring i prostiene at **fellesgudstjenester** trekker færre folk. Dette er imidlertid en gudstjenesteform som vil fortsette - med ulik begrunnelse. Noen av prostiene ønsker å styrke denne gudstjenesteorganisering, ikke minst i ferier og høytider. Utfordringen blir å skape kultur for fellesgudstjenester og gjøre det attraktivt å delta.

Kirken på hverdager

Tradisjonelt er det tall for gudstjenester på søn- og helligdager (og eventuelt alle gudstjenester) som har vært løftet fram i offentlige rapporter som uttrykk for kirkens status og betydning for mennesker lokalt. Vi vet imidlertid at de fleste kirker og menighetshus preges av et yrende liv uken gjennom. Dette har gjerne ikke kommet fram i noen statistikk. Oslo bispedømme har derfor ønsket å gi et mer reelt bilde av menighetslivet gjennom såkalte telleuker: Hvordan brukes kirkene og menighetshusene? Hvor mange personer er innom i løpet av en uke? Sier dette noe om en trend i tiden, med mindre vekt på søndagskirken og mer vekt på hverdagskirken? I så fall betyr det en styrking av det totale menighetslivet framfor en svekkelse.

For 2017 kunne vi vise til gjennomsnittstall for et rikt tilbud uken igjennom. I 2018 har vi ikke lyktes med å registrere antall besøkende til kirker og menighetshus til ulike typer arrangement i «hverdagskirken» for bispedømmet som helhet. Bærum rapporterer imidlertid om at 21 819 besøkende var innom kirkene i løpet av tre telleuker i 2018. **Det er viktig med gode rutiner for å framskaffe slik dokumentasjon framover.** (Se mer i kapittel B4.2 Frivillig tjeneste i kirken)

Døvekirken

I det landsdekkende Døveprostitet – som er en del av Oslo bispedømme - viser statistikken at antall gudstjenester og oppslutning har økt det siste året. Det synes som om det langsiktige arbeidet med gudstjeneste og liturgi på norsk tegnspråk, sammen med fokus på visuell poesi og salmer, medvirker til økt deltakelse.

Det vises for øvrig til grundig gjennomgang i egen årsmelding for Døvekirken.

B1.3 Kirkelige vigslar

Resultatmål: Flere velger kirkelig vigsel.

Resultatmålet om at flere skulle velge kirkelig vigsel, er ikke nådd.

Kirkelige vigslar fordelt på prosti:⁶

	ASKER	BÆRUM	DOMPRO	SØNDR	GRODRU	NORDRE	VESTRE	TOTALT
2018	50	113	154	73	32	39	154	615
2017	61	115	173	73	45	51	135	653
2016	61	111	229	109	39	44	149	742
2015	63	99	172	82	54	70	173	710
2014	72	105	266	80	45	55	158	794
2014-18	-22	+8	-112	-7	-13	-16	-4	-179

Tallene vitner om en jevn nedgang de siste fem årene på 179 vigslar, fra 2017 til 2018 på 38, ifølge foreløpige tall. Bærum og Vestre Aker prosti holder samme nivå gjennom de siste fem årene – Bærum med en svak økning. Størst nedgang registreres i Domprostiet med 112 vigslar fra 2014 til 2018, og 19 fra 2017 til 2018. Søndre Aker har samme antall som i 2017. Det kan synes som om bryllupene blir større – med et gjennomsnittlig deltakerantall på 64, mot 61 året før. Totalt var 39 894 bryllupsgjester innom en kirke i bispedømmet i 2018 – en økning på vel 400 fra 2017. Det er liten etterspørsel etter forbønn for borgerlig inngått ekteskap – totalt tre i hele bispedømmet.

Praktisering av to vigselstilturjer er rapportert å fungere godt. Det samme gjelder vigsel av likekjønnede par. I Søndre Aker prosti er det flere prester som reserverer seg mot å forestå disse vigselsseremoniene. Det gis likevel et fullgodt tilbud i prostiet.

Vurderinger

Større muligheter for **vigslar utenfor kirkehusene** er et tiltak for å imøtekomme ønsker fra mange og styrke kirkens medvirkning i ekteskapsinngåelsen. Bærum, Domprostiet og Vestre Aker prosti har størst etterspørsel. Vi kjenner ikke til om nedgangen hadde vært større om kirken ikke hadde dette tilbudet. En kan eventuelt vurdere om en **tydeligere informasjon om muligheten for vigsel utenfor kirkerommet** ville føre til at flere valgte dette. For øvrig er det noen kirker som er særlig ettertraktede vigselkirker. Det gjelder blant andre - ikke uventet - Holmenkollen kapell og Haslum og Tanum kirker. Ønske om individuell tilpassing og bruk av digital musikk under seremonien synes å

⁶ Alle tallene i tabellen er foreløpige tall pr. februar i de respektive årene. Tall for Vestre Aker er hentet fra reviderte tall ved prostesaksbehandler. Verifisert tall for totalt antall vigslar i 2017 er 652.

være tiltakende. Fra 1. januar 2018 overtok kommunen vigselfmyndigheten fra domstolene. Vi kjenner foreløpig ikke til om dette har hatt stor betydning for antall kirkelige vigslar

B1.4 Kirkelige gravferder

Resultatmål: Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe.

Målet om at oppslutningen om kirkelig gravferd skal holdes oppe, er ikke nådd.

Kirkelige gravferder fordelt på prosti⁷

	ASKER	BÆRU	DOMPROST	SØNDR	GRORU	NORDR	VESTR	TOTALT
2018	322	686	396	729	684	235	692	3 744
2017⁸	299	737	391	724	683	264	709	3 807
2016	277	717	447	740	716	268	650	3 815
2015	307	618	435	812	698	310	691	3 958
2014	298	743	357	757	718	302	712	3 842
2014-2018	+24	-57	-39	-28	-34	-67	-20	-98

Når det gjelder antall gravferder, synes trenden å peke nedover i alle prosti. Unntaket er Asker som har en økning på 24. Nedgangen i femårsperioden er på 98, og 63 fra 2017. Det er interessant å merke at Groruddalen prosti – som har en generelt lav medlemsprosent – ligger i øverste sjikt når det gjelder antall gravferder. Det gjenspeiler etter alt å dømme alderssammensetningen blant Den norske kirkes medlemmer i prostiet.

For å få en god pekepinn på kirkens andel av gravferdene, er vi avhengig av å se på det totale antallet gravferder fra år til år. I 2018 utgjorde kirkelige gravferder 73,6 % av alle gravferder i Oslo kommune og i Asker 82,6 %. I Bærum utgjorde kirkelige gravferder 86,6 % av alle gravferder i 2018, mens prosenten var 94,1 i 2017 og 84,8 i 2015.

Oslo bispedømme registrerer at etterspørselen etter alternative gravferder i regi av andre er økende. Det er også registrert økende etterspørsel etter bruk av digital musikk og personlig tilpasning av gravferdsritualen i kirkelige gravferder.

Vurderinger

Det pågår **teologisk arbeid og refleksjon** rundt dette ved flere av bispedømmets ansatte. Ifølge prosten i Nordre Aker er det utfordrende at prest og organist kommer inn i bildet sent i planleggingen av gravferdene, og at mye er ferdig etter byråets møte med de pårørende. Det kan da bli vanskelig for prest og organist å komme fram med mulige endringer. Det er ulik praksis i menighetene på dette. Det pågår **drøftinger – både internt i bispedømmet og med gravferdsbyråene** - om hvordan disse spørsmålene kan tas videre – også med tanke på å komme pårørende i møte på en god og saksvarende måte. Det er ved gravferdene vi som folkekirke møter flest mennesker. Det er derfor viktig at disse møtepunktene blir gode. **Vi savner imidlertid statistikk tall på hvor mange som deltar** ved kirkelige gravferder.

⁷ Alle tallene i tabellen er pr. februar og dermed foreløpige. Tall for Vestre Aker er hentet fra reviderte tall ved prostesaksbehandler. Verifisert tall for totalt antall gravferder i 2017 er 3795.

B1.5 Kunst og kultur

Resultatmål: Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk.

Målet om at kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk, er nådd.

Kunst- og kulturaktivitetene – og ikke minst korvirksomheten – står sterkt i alle prostiene. 245 168 personer besøkte en kirke i bispedømmet i forbindelse med de 1 539 konsert- og kulturarrangement som fant sted i 2018. Det er minimal forskjell på antall konserter arrangert av menighetene og av andre (562 vs. 563). Tallene viser at konserter i regi av andre samler flere deltakere enn konserter i menighetsregi (134 484 vs. 67 461). For andre kulturarrangement er det flere arrangement i regi av menighetene enn av andre arrangører (222 vs. 192), og antall deltakere er høyest for arrangement i regi av menighetene (24 177 vs. 19 046).

Sett opp mot 2017 er antallet konserter og kulturarrangement i 2018 økt med 6%. I antall deltakere er økningen på 15%. Her er det interessant også å se på tallene de tre siste årene: Fra 2016 til 2017 var det en økning i antall konserter og kulturarrangement (+6,85 %) men nedgang i antall deltakere (-13,7 %). Den nedgangen var igjen tilnærmet lik økningen fra 2015 til 2016. Dette kan tyde på at det er enkelte periodemessige svingninger i tallene, men hovedtrenden er økning både i antall arrangement og deltakere.

Vurderinger

Variert kunst- og kultursatsing er gjennomgående viktig i prostiene, med konserter, forestillinger og kunstutstillinger, og hvor **bruken av profesjonelle kunstnere i gudstjeneste- og menighetsliv** er en viktig komponent. **Samarbeid med sentrale kulturinstitusjoner** er her viktig og vil fortsette. Det gjelder blant annet **KULT** – Senter for kunst, kultur og kirke, **Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival** og **Oslo World Music Festival**. **Kommunikasjonsplattformen Påske og Pasjon** som omfatter produksjoner fra avantgarde til tradisjon, bidrar til møtesteder mellom kunsten og det religiøse rommet, og er en viktig del av kunst- og kulturarbeidet i bispedømmet. Påske og Pasjon ble gjennomført for åttende gang i 2018 – og **videreføres i 2019**.

Utgangspunktet for utstillingen «**Hvor skjer Jesus?**» var 10 fotografier av mennesker i pressede livssituasjoner, i Norge, Midtøsten og Asia. Fotografiene ble ledsaget av bibeltekster og korte prosatekster. Utstillingen åpnet i Oslo Domkirke og ble deretter - gjennom et nært samarbeid med Oslo Domkirke og Døvekirken - vist i 10 kirker i inn og utland. Utstillingen var spesielt tilrettelagt for døve og døvblinde gjennom at Døvekirken gjorde utstillingen tilgjengelig for døvblinde på deres eget språk gjennom 10 visuelle filmer. Samarbeidet med Døvekirken ble utviklet som del av prosjektet *Tilgjengelighet til visuell kunst og arkitektur* - hvor Oslo bispedømme deltok sammen med Munch Museet, Nasjonalgalleriet, Deichmanske bibliotek og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon.

I mange lokalmiljø er det **kirkene som har de største lokalene** som kan samle flest mennesker. Dette gir mange muligheter for strategisk tenkning, samtidig som det bidrar både til inntekter og nettverksbygging.

Pilegrimsarbeid

Oslo bispedømme fikk egen **pilegrimsprest** i 2015, dette er Roger Jensen som også er daglig leder av Regionalt pilegrimssenter Oslo under den offentlige pilegrimssatsningen. Pilegrimsarbeidet i regionen kan fremvise en årlig vekst på i snitt 10-15 %. Veksten i 2018 var på 28 % i antall utsendte langvandrere, dvs at 524 pilegrimer ble sendt ut av Pilegrimssenter Oslo på langvandring mot Trondheim. Av disse valgte omlag 75 % å motta pilegrimsvelsignelse. **Pilegrimsvandringene** som del av Den kulturelle skolesekken i Bærum og Oslo og som del av menigheters konfirmantarbeid,

videreføres. Roger Jensens bok *Pilegrim* kom i 2018 ut i tysk utgave under tittelen *Weit offene Augen*. Boken ble månedens bok i november i *Theologische Literaturzeitung* (ThLZ).

B1.6 Samisk kirkeliv

Resultatmål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet.

Målet er nådd for fellesgudstjenester i bispedømmet, men ikke på menighetsplan.

Ifølge menighetenes statistikk har fire menigheter gjennomført seks gudstjenester med samisk innslag. Oslo bispedømme arrangerte i samarbeid med Samisk ressursutvalg fire samiske gudstjenester i 2018, tre på nordsamisk og én på sørsamisk, med gudstjenesten i forbindelse med den samiske folkedagen, 6. februar, som hovedarrangement. Da deltok også biskopen. I 2018 ble det opprettet kontakt med Samisk Hus om gudstjenesten – i tillegg til at også den samiske barnehagen deltok. Vi ønsker at samarbeidet med Samisk Hus om denne gudstjenesten vil fortsette. Tre av gudstjenestene fant sted i Domkirken, én i Sofienberg kirke. Planene om å ta kontakt med de tre nordligste bispedømmene med tanke på gudstjenestemateriell på nord-, lule- og sørsamisk for å øke mulighetene for samiske innslag i ordinære gudstjenester i bispedømmet vil bli gjennomført i 2019.

Det er i tillegg arrangert én gudstjeneste på kvensk i samarbeid med Foreningen Quän Østland. Her skulle det ligge til rette for samarbeid med andre bispedømmer i østlandsområdet.

B2 Flere søker dåp og trosopplæring

Hovedmål i Oslo bispedømme:

Flere velger å la sine barn døpe. Alle døyte barn i alderen 0-18 år deltar i det helhetlige og systematiske trosopplæringstilbudet. Ungdom over 18 år og voksne har flere steder for utvikling av kristen kunnskap, tro og spiritualitet.

B2.1 Oppslutning om dåp

Resultatmål: Oppslutningen om dåp øker.

Målet om at oppslutningen om dåp skulle øke, er ikke nådd.

Det er en nedgang i antall døyte i Oslo bispedømme fra 2017 til 2018 på 2,2 % (fra 3473 til 3398). Som et av de mest folkerike bispedømmene – og selv om medlemsprosenten er lav, 52,05 % - har Oslo bispedømme nest høyest antall døyte i landet. Mange bærer barna til dåp i et annet bispedømme. I 2018 var det i Oslo bispedømme 413 færre dåpshandlinger enn døyte (i 2017 var tilsvarende 439), dvs at mange bærer barna til dåp i et annet bispedømme, gjerne i menigheten som en av foreldrene kommer fra. Statistikken viser også at 39,8 % av dåpshandlingene skjer i en annen kirke enn der familien bor - 1179 av totalt 2959 dåpshandlinger i bispedømmet. Det ligger på samme nivå som i 2017.

Andel døpte av medlemmer og tilhørige, 1-10 år:⁹

	0 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år ¹⁰	10 år
OSLO	40,10 %	57,80 %	60,40 %	60,60 %	62,30 %	64,50 %	66,40 %	64,70 %	66,80 %	74,20 %	69,30 %

Antall døpte av medlemmer og tilhørige 1 åringer:¹¹

	1 år 2018	1 år 2017	1 år 2016	1 år 2015	1 år 2014
DEN NORSKE KIRKE	75,40 %	75,30 %	77 %	76 %	76 %
OSLO BISPEDØM	57,80 %	59,40 %	60 %	59 %	60 %

Som vi ser av den øverste tabellen, er det en gradvis nedgang i antall døpte av tilhørige. Av 10-åringene er 69,3 % døpt mens det gjelder 57,8 % av 1-åringene. Det vil si at oppslutningen har gått ned med i gjennomsnitt 1 % hvert år i løpet av ti år, litt avhengig av årskull. De senere år har bispedømmet hatt en forholdsvis stabil dåpsprosent (mellom 60 og 59%). I 2018 ser det ut til at prosenten har gått ytterligere ned og ligger på 57,8 %. Det er viktig å påpeke at dette tallet ikke er endelig før i juni, og følgelig er det ikke godt nok grunnlag for analyse på dette tidspunktet.

Dåpsandel i prosent av medlemmer og tilhørende i 2016 (blå), 2017 (grønn) og 2018 (brun) prostivis:

Prosti	Medlemmer og tilhørende 1 åringer	Medlemmer 1 åringer	Dåpsandel 2018	Medlemmer og tilhørende 1 åringer	Medlemmer 1 åringer	Dåpsandeler 2017	Medlemmer og tilhørende 1 åringer	Medlemmer 1 åringer	Dåpsandeler 2016
OSLO DOMPROSTI	831	389	46,8 %	889	461	51,9 %	890	454	51,0 %
SØNDRE AKER PROSTI	802	473	59,0 %	934	564	60,4 %	887	538	60,7 %
ØSTRE AKER PROSTI	502	258	51,4 %	515	279	54,2 %	492	276	56,1 %
NORDRE AKER PROSTI	812	399	49,1 %	829	402	48,5 %	779	382	49,0 %
VESTRE AKER PROSTI	1142	733	64,2 %	1165	750	64,4 %	1215	819	67,4 %
BÆRUM PROSTI	908	600	66,1 %	956	653	68,3 %	972	638	65,6 %
ASKER PROSTI	389	261	67,1 %	396	263	66,4 %	429	285	66,4 %

Dette er siste året med denne måten å sammenligne tallene på, da de nye personvernreglene ikke lenger vil gi tilgang til antall tilhørende. Hvis dette ikke endres, vil en måtte gå tilbake til å måle døpte mot fødte, eller kun få antall døpte. Asker og Nordre Aker har en liten økning på henholdsvis 0,7 % og 0,6 %. Ellers har alle prostier hatt en liten nedgang. Domprostiet har størst nedgang med 5,1 %

⁹ Kilde: De kirkelige registre. Andelen døpte er beregnet slik: Antall medlemmer/Summen av medlemmer og tilhørige. Aldersgruppene består av barn født i løpet av et kalenderår. Dette betyr at 0-åringene er født mellom 01.01.2017 og 31.12.2017 og i mange tilfeller ikke vil bli døpt før i 2018. Andelen 1-åringene som er døpt er derfor en bedre indikator på hvor mange medlemmer som døper barna sine. Sammen med reelle endringer i hvor stor andel av medlemmer som døper barna sine er det også grunn til å tro at dåp av barn som er eldre enn 1 år, forsinkelser i registrering av dåp samt sletting av tilhørighetsstatus kan bidra til at andelen døpte er høyere for eldre aldersgrupper.

Nyfødte regnes som tilhørende når minst en av foreldrene er medlem av Den norske kirke. Når barna blir døpt, blir de medlemmer, mens barn som ikke døpes, fortsetter å være tilhørende til de er 18 år.

¹⁰ For barn i alderen 9 år er andelen døpte for høy grunnet en feil knyttet til tildelingen av tilhørighetsstatus i 2009. Feilen medfører at det er for få tilhørige i aldersgruppen, og medlemsandelen gir dermed ikke et riktig bilde av hvor stor andel barn av medlemmer i aldersgruppen 9 år som er døpt.

¹¹ Kilde: se note 9.

Feilkilder i dette tallet er at noen foreldre velger å ikke la barna være tilhørende, samt at det heller ikke tas høyde for at noen ikke var tilhørende da de ble døpt. Prosentvis andel døpte av medlemmer og tilhørende ettåringer totalt for bispedømmet har gått ned fra 59,4 % i 2016 til 58,9 % i 2017 og videre til 57,4 % i 2018.

Utvikling i antall døpte fra 2013 til 2018 i Oslo bispedømme fordelt på prostiene:

antall døpte	Asker	Bærum	Domprosti	Søndre A	Østre A	Nordre A	Vestre A	TOTALT
2018	283	604	511	514	303	466	717	3398
2017	246	639	508	536	314	477	743	3463
2016	295	622	541	544	260	341	810	3413
2015	296	586	616	540	276	292	823	3429
2014	307	652	709	574	304	318	841	3705
2013	303	685	601	637	308	324	935	3793
2013-2018	-20	-81	-90	-123	-5	142	-218	-395

Totalt har Oslo 395 færre døpte i 2018 enn i 2013. Det eneste prostiet med økning i døpte, er Nordre Aker med en økning på 142 i seksårsperioden. Dette kan mest sannsynlig forklares med endret demografi: utbygging, tilflytting og at folk bor lenger i små leiligheter. Vestre Aker prosti har størst nedgang (218). Sammen med Søndre Aker er dette nesten hele den nominelle nedgangen. Det antas at årsaken til nedgangen er tendensen de senere årene med at foreldre som selv er medlemmer, ikke doper barna sine. Dette får størst utslag i prostiene med høyest medlemstall.

Vurderinger

I mange år har kirken fått **fødselsmeldinger fra Folkeregisteret** når medlemmer i Den norske kirke har fått barn. På denne måten har det vært lett for menighetene å kontakte de nybakte foreldrene og invitere til dåp, og samtidig informere om kirkens tilbud til baby- og småbarnsforeldre. Gjennom satsningen på dåp har det blitt jobbet mye med gode invitasjoner og felles maler. Dette kan vi ikke lenger benytte oss av. Fra 1. oktober 2018 kom endringen i Folkeregisterloven som gjør at ingen trossamfunn nå blir underrettet når medlemmer får barn. Barn som har foreldre der en eller begge er medlemmer i Den norske kirke, har til nå vært regnet som *tilhørige*. Foreldrene kan ennå registrere barna sine som tilhørige hvis de ikke ønsker å døpe, men registreringen skjer ikke automatisk. Det er også usikkert hvor mange som vil benytte seg av denne muligheten.

Dette er en utfordrende situasjon som kirken som helhet må ta tak i. I menighetene knytter det seg mye usikkerhet til hvordan de kan nå ut med informasjon om dåp framover. Når foresatte ikke lenger får brev i postkassen, er det imidlertid viktig å finne andre måter å formidle invitasjonen på. Vi må **bruke flere og andre kanaler og snakke høyt om dåp i menighetene.** Vi må **kommunisere ut hva dåp er og at dåp er viktig**, både for det enkelte barn, for familien og for kirken. Oslo bispedømme sendte i 2018 ut informasjon med tips til hva menighetene kunne gjøre. <https://kirken.no/nb-NO/bispedommer/Oslo/dap/ofte-stilte-sporsmal/>.

Bevisstheten om dåp står høyt i alle prosti. Det er stort sett mulig å bestille dåp i de fleste gudstjenestene. I Torshov og Lilleborg gjøres forsøk med **dåpssamtaler en-til-en** i stedet for i grupper. Sørkedalen menighet har **lørdagsdåp** noen ganger i semesteret. Nordre Aker prosti har erfaring med **drop-in-dåp**. Arbeidet med dette og andre ordninger vil fortsette i 2019.

Dåp har vært et **satsingsområde** i Oslo bispedømme siden 2015. Mye er gjort - med ulike tiltak både på bispedømmenivå og i menighetene/prostiene. Dette vil følges opp i tråd med Kirkerådets satsing på dåp.

B2.2 Omfanget av trosopplæringstilbudet

Resultatmål: Omfanget i trosopplæringstilbudet øker.

Omfanget av trosopplæringstilbudet er ikke vesentlig endret fra foregående år.

Fra 2017 til 2018 har antall planlagte trosopplæringstimer for hele bispedømmet gått ned med totalt 20 timer. Dette endrer ikke på gjennomsnittlig tilbudte timer, som ligger på ca. 306 timer per menighet, noe som er nært opptil den nasjonale normen på 315 timer. Dette tyder på at planene nå er realistiske med tanke på å få *gjennomført* det som er planlagt. Antall gjennomsnittlig *gjennomførte* timer viser en liten nedgang på 4,4 timer per sokn fra 2017 til 2018. Denne nedgangen er så marginal at det trolig skyldes vakanser eller andre uforutsette hendelser. Dessuten var det fire sokn som fikk godkjent endelig plan hos biskopen i 2018. Disse har neppe fått gjennomført alt, da de har hatt fokus på å ferdigstille planen.

B2.3 Oppslutningen om trosopplæringstiltakene

Resultatmål: Oppslutningen om trosopplæringstiltakene øker.

Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak varierer, noen er stabile, andre går noe ned.

Tabellen under gir en oversikt over oppslutning fra 2014 til 2018 om de utvalgte tiltakene det måles på i trosopplæringsreformen i soknene som har fått godkjent plan. Det vil si at «døpte i målgruppen» hvert år har økt, og fra og med årsrapporten for 2017 er alle soknene med i statistikken. I 2014 og 2015 var det kun menigheter i fire prostier det ble målt på. I 2016 var det fem, med unntak av to sokn som ikke ble godkjent før årsskiftet. I 2017 var det kun seks sokn som ikke hadde levert plan til godkjenning. Disse ble godkjent innen november 2018. Etter avtale med Kirkerådet er ikke Døveprostiet en del av statistikken (de har ikke eget medlemsregister), men de vil fortsatt rapportere på sine deltakere og arbeidet for å nå bredden av sin målgruppe.

Vurderinger

Med alle soknene inne øker selvsagt antall døpte i målgruppen, samt andel deltakere per tiltak. Ettersom noen menigheter ikke fikk godkjent planen før høsten 2018, vil de først fra 2019 ha fullt fokus på å gjennomføre alle tiltak og arbeide med å rekruttere deltakere. **Fra og med årsrapporteringen 2018 har vi det samme tallgrunnlaget fra år til år og kan se lengre linjer i oppslutningen i de enkelte sokn.** Da vil årskullet det måles på, for eksempel når det gjelder fireårsbok, finnes igjen to år senere i seksårstiltak. Da kan vi si noe om oppslutning fra samme årskull over tid. Med alle menigheter i gjennomføringsfase vil forhåpentligvis deltakeroppslutning øke, da alle kan ha fullt fokus på promotering, gjennomføring og videreutvikling.

Utvikling i oppslutning om sentrale trosopplæringstiltak fra 2014 til 2018:

	2018			2017			2016			2015			2014		
	Antall døpte	Deltakere	%	Antall døpte	Deltakere	%	Antall døpte	Deltakere	%	Antall døpte	Deltakere	%	Antall døpte	Deltakere	%
Dåpssamtale	3405	3252	96 %	3372	3463	103 %	2159	2136	99 %	1803	1598	89 %	1839	1664	97 %
4 årsbok	3346	842	25 %	3366	919	27 %	1987	671	34 %	1269	406	32 %	1362	439	32 %
Breddetiltak rettet mot 6 år	3236	531	16 %	3622	549	15 %	1998	405	20 %	1385	277	20 %	1298	263	20 %
Tårnagenthelg	5386	718	13 %	5136	770	15 %	3230	567	18 %	1890	289	15 %	1800	301	17 %
LysVåken	6036	787	13 %	6577	826	13 %	3082	488	16 %	2047	329	16 %	2263	379	17 %
Konfirmasjon	3955	2892	73 %	3822	2850	75 %	1969	1541	78 %	1295	973	75 %	1389	935	67 %
Etter Konfirmasjon	3894	730	19 %	6258	1021	16 %	2777	597	21 %	1817	495	27 %	2847	663	29 %
TOTALT	29258	9752	33 %	32304	10252	32 %	17202	6405	37 %	11506	4367	37,9%	12798	4644	39,8%

Dåpssamtale. Her hentes tallet på antall døpte fra medlemsregisteret, slik at dåpssamtalene telles opp mot dette tallet. I utgangspunktet skal alle ha dåpssamtale i soknet der en er bosatt. I Oslo ser vi imidlertid, kanskje på grunn av korte avstander, at noen har samtale der dåpen finner sted. Ut fra kjennskap til menighetene vet vi at noen har dåpssamtale både i bostedssoknet og der dåpen gjennomføres. De undervisningsansatte melder at det er noe utfordrende å få inn tall på antall dåpssamtaler fra prestene, slik at det er alltid noe usikkerhet knyttet til rapporteringen på dette tiltaket. Utviklingen fra 2014 viser at dette tallet svinger ganske mye, men at **det reelt sett er ca.100%.**

Fireårsbok har gått ned med 2 prosentpoeng fra 2017 til 25 prosent i 2018. Antall døpte i målgruppen er uforandret, mens antall deltakere har gått ned med 77, noe som er vesentlig mindre nedgang enn det var fra 2016 til 2017 (248). Dette tiltaket har eksistert lenge og er godt etablert i menighetene. På landsbasis er oppslutningen 42 prosent, mens i Tunsberg, Borg og Oslo er den noe lavere, noe som kan forklares med at disse bispedømmene i større grad preges av at småbarnsfamilier flytter.

Breddetiltak rettet mot 6-åringene har 16 prosent oppslutning. Antall døpte i målgruppen er nesten 10 % færre enn i 2017 (et mindre kull). Likevel har man hatt nesten like mange deltakere begge år. Som nevnt i årsrapporten for 2017 meldte flere at de i 2018 ønsket å videreutvikle tiltak for denne målgruppen, da eksempelvis «Førsteklasses» hadde dårlig oppslutning en del steder. **Oppslutningen i 2018 tyder på at tiltak rettet mot denne aldersgruppen nå stabiliseres.**

Tårnagenthelg har gått ned med to prosentpoeng. Årskullet er større, men det er kun 52 færre deltakere totalt i hele bispedømmet. Det er veldig stor variasjon i den prosentvise oppslutningen fra sokn til sokn - fra 2 til 87 prosent. Mange menigheter tilbyr dette tiltaket for flere årskull. Dette fører til at grunnlagstallet er mye høyere enn for eksempel ved fireårsbok. Ettersom menighetene i de to mest folkerike prostiene (18 sokn) fikk godkjent plan først i 2017/18, er det mange menigheter som fortsatt arbeider med å etablere tiltaket, samt finne riktig tidspunkt for gjennomføring. Dette gjelder også i høy grad Lys Våken.

Lys Våken ligger **stabilt på 13 prosent oppslutning**. Både målgruppe og oppslutning er noe lavere enn i 2017. Variasjonen i oppslutning på dette tiltaket er svært stor, fra 2 prosent til nesten 70 prosent. Hovedårsaken til at noen menigheter får veldig lav oppslutning er at tiltaket tilbys til to eller tre årskull. Forskning på reformen har vist at der det er mellom 50 og 120 i årskullet, er det lettere å nå bredden av de døpte. Vi ser at en del sokn nå tilbyr dette tiltaket til opp mot 400 deltakere når de inviterer to årskull. Dette har de blitt utfordret på å endre. Menighetene melder at de har behov for å tilby dette tiltaket for flere årskull i en oppstartsfase og vil vurdere å endre dette på sikt.

Konfirmasjon Som man vil se, er det noen mindre forskjeller på tallene og prosenten på tiltaket «konfirmasjon» i trosopplæringsreformen og i SSB-tabellene under avsnittet om konfirmasjon (**73 % og 72,4 %**). Det skyldes at det rapporteres ulikt i de to systemene. I antall deltakere skiller det kun 29 i hele bispedømmet. Alle menigheter må vedlegge en egen Plan for konfirmasjonstiden i menighetens plan for trosopplæring. Dette styrker fokuset på innholdet i konfirmasjonstiden.

Etter konfirmasjon. Antall døpte i målgruppen er i hovedsak 16-åring. Tidligere år har dette tiltaket hatt målgruppe 16-18 år. Følgelig er målgruppen i 2018 mindre enn i 2017 (3894 mot 6258). Mange menigheter har lederkurs året etter konfirmasjon (for 16 åringer) og det er stort sett lederkurset som er hentet ut som tiltaket som måles på i *Etter konfirmasjon* for 2018. Dette har Kirkerådet gjort slik at vi kun har ett tiltak fra hvert sokn i grunnlagstallene. Mange menigheter har også andre tiltak rettet mot aldersgruppen 16-18 år, men disse tallene kommer ikke frem i rapporten. Her er det **stor variasjon i oppslutningen og utfordringen er fortsatt at denne målgruppen er vanskeligst å nå**. Dette jobbes det med i hele rettssubjektet.

Gjennomførte tiltak og veien videre

De menighetene som kom inn i reformen i 2008/09 (Nordre Aker, Østre Aker og Asker prostier), er i gang med **videreutvikling og revidering av de vedtatte lokale trosopplæringsplanene**. Dette arbeidet ble fulgt opp gjennom 2018 og de fleste tar sikte på å få ny godkjent plan i 2019. I Oslo bispedømme var det **seks menigheter som fikk planen godkjent for første gang i 2018**, fire i Bærum, en i Vestre Aker og en i Søndre Aker.

Det er avholdt samlinger og møter med menighetene som leverte plan i 2018. Det har dessuten vært planrevideringsmøter/-kurs for menighetene som nå er i revideringsprosess. Foruten de årlige kontaktpersonsamtalene (februar-april), har det vært oppstarts samtaler med nyansatte, besøk til menighetsråd og staber, samt mye enkeltsupport på telefon og epost. Når det gjelder Døvekirken, ble det gjennomført en samling vår og høst 2018 med sikte på å få ferdigstilt de 10 tiltakene som alle menighetene skal ha i sine planer. I tillegg kan lokalmenighetene/distriktene ha egne tiltak. Disse skulle vært ferdigstilt i juni 2018 (jf. årsrapporten for 2017), men det var behov for utsettelse. De fleste tiltakene var ferdigskrevet i november 2018 og planene vil sendes biskopen til godkjenning i løpet av våren 2019.

Trosopplæringsarbeidet er gjennomgående godt integrert i menighetenes arbeid. Flere proster melder om noe frustrasjon over at det legges mye arbeid i å legge til rette for tiltak som får få deltakere. Noen peker på at det oppleves kunstig å skulle skille mellom trosopplæring og kontinuerlig barne- og ungdomsarbeid. I 2019 ligger det inne i planen å **utvikle samarbeidet med kristne organisasjoner om trosopplæring**. I Nordre Aker planlegges det våren 2019 **en felles fagdag i**

prostiet med fokus på aldersgruppen 0-12 år, der de vil diskutere arbeidsformer, teologisk profil, arbeidsfordeling og muligheter for samarbeid. **Lederkurs etter konfirmasjonen** skårer mange steder høyt. I Fornebulandet menighet meldte for eksempel 60 av 65 konfirmanter seg på lederkurs.

B2.4 Oppslutning om konfirmasjon

Resultatmål: Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe.

Målet om at oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe, er nådd i bispedømmet som helhet.

Antall konfirmanter i Oslo bispedømme¹²

Antall konfirmanter i Oslo bispedømme								
	Asker	Bærum	Domprosti	Søndre A	Østre A	Nordre A	Vestre A	TOTALT
2018	427	758	153	543	214	60	708	2863
2017	386	802	121	525	215	56	720	2825
2016	415	717	147	592	248	56	748	2 923
2015	436	810	134	619	270	66	746	3081
2014	442	904	183	609	297	68	707	3210
2013	314	805	132	604	313	56	706	2930
2012	302	883	165	557	310	36	716	2969
Endring								
2012-2017	125	-125	-12	-14	-96	24	-8	-106

Konfirmanter i prosent av medlemmer 15 år (uten tilhørige)															
	2014			2015			2016			2017			2018		
	konfirm	medlem	%	konfirm	medlem	%	konfirm	medlem	%	konfirm	medlem	%	konfirm	medlem	%
Asker	442	577	77 %	436	547	80 %	415	516	80 %	386	527	73,20 %	427	518	82,40 %
Bærum	904	1069	85 %	810	1030	79 %	717	1012	71 %	802	1037	77,33 %	758	1051	72,10 %
Domprosti	183	211	87 %	134	204	66 %	147	196	75 %	121	214	56,50 %	153	228	67,10 %
Vestre A	707	813	87 %	746	884	84 %	748	871	86 %	720	883	81,50 %	708	884	80 %
Nordre A	68	92	74 %	66	123	54 %	56	102	55 %	56	98	57 %	60	131	45,80 %
Østre Aker	297	443	67 %	270	421	64 %	248	405	61 %	215	362	59,30 %	214	378	56,60 %
Søndre A	609	765	80 %	619	694	89 %	592	725	74 %	525	703	74,70 %	543	759	71,50 %
Totalt	3210	3970	80 %	3081	3903	74 %	2923	3827	72 %	2825	3824	73,84 %	2863	3949	72,40 %

Antall konfirmanter varierer fra år til år i takt med årskullet og andelen som er medlemmer i Den norske kirke. Antall unge som lar seg konfirmere har imidlertid holdt seg forholdsvis stabilt de siste seks årene. I bispedømmet sett under ett lar flere enn sju av ti 15-åringene som er medlemmer av kirken, seg konfirmere. Høyest andel er det i Vestre Aker med 80 %, mens Nordre Aker skårer lavest med 45,8 %. Her er for øvrig kullene små og sårbare for prosentvise utslag. Flere av menighetene her har derfor valgt å samarbeide om konfirmanttiden. Men at under halvparten av målgruppen velger kirkelig konfirmasjon, er allikevel et lavt tall. Det ville være interessant å analysere årsakene nærmere. Det er verdt å merke seg at dette prostiet er det eneste som bare har vårkonfirmanter. Det vil si at de ikke har sommerleir. Erfaringer tilsier at der en har sommerleir, blir det flere konfirmanter,

¹² Kilde: SSB og medlemsregisteret. Utreignet med å dividere antallet konfirmasjoner utført i bispedømmene i 2017, dividert på antallet medlemmer som er 15 år ved nyttår. – Foreløpige tall

Denne tabellen har visse forbehold ved seg. Den er utregnet ved at den ser på antallet som er konfirmert ihht til innrapportering fra SSB, for deretter å bli sett opp imot det totale antallet som 15-åringene som er medlemmer. Barn som er døpt, men som senere er meldt ut, vil derfor ikke være inkludert i tabellen. Barn som først blir medlemmer ved konfirmasjon, enten fra status som tilhørige eller fra eksternt, vil også tilsløre resultatet noe.

samt at det er lettere å rekruttere til videre ungdomsarbeid. To av menighetene i Nordre Aker prosti vil fra 2019 ha høstkonfirmanter. Det blir spennende å se om dette vil gi utslag på sikt. Nordre Aker har også i tillegg hatt en økning i antall 15-åringer fra 98 i 2017 og 131 i 2018.

Det er gledelig å se at Asker og Domprostiet har økt i prosentandel, henholdsvis med 9,2 % og 10,6 %. En av forklaringene til at Domprostiet har økt, kan være at Uranienborg har 159 % oppslutning (27 15-åringer er medlemmer, mens det er 43 konfirmanter).

Vurderinger

Konfirmantarbeidet er høyt prioritert i alle menighetene i bispedømmet. I Oslo bispedømmes strategiplan for 2015-2018 er det en målsetting at konfirmasjonstiden skal gi næring til tro og liv. Dette gjøres på mange måter og ofte ved samarbeid mellom menighetene. Fokus på innhold står sentralt. Mange menigheter har **leir som en viktig del av opplegget**, og de fleste har nå **høstkonfirmasjon**. Mange velger dåp og konfirmasjon selv om de ikke er døpt som barn. En stor andel av konfirmantene fortsetter med lederutvikling og som ledere etter konfirmasjon, blant annet i Vestre Aker prosti og Bærum. Her vil det være viktig å få **systematisk kunnskap om betydning av leirtilbud, samt lederkurs etter konfirmasjon** med tanke på rekruttere og beholde ungdommer i denne aldersgruppen. Vi har derfor forventinger til forskningsprosjektet «Konfirmasjon – exit eller transit» i regi av KIFO, der bispedømmets rådgiver for ungdom og trosopplæring sitter i referansegruppen. Prosjektet undersøker hva som skjer med ungdoms tilknytning til Den norske kirke og deres religiøse identitet etter konfirmasjonstiden - sett i lys av blant annet trosopplæringsreformen.

I arbeidet med stadig fornyelse av trosopplæringsplanene, herunder revidering av gamle og godkjenning av nye planer, legger nå alle menigheter inn en egen plan for konfirmasjonstiden som beskriver innholdet i samlingen på en mer detaljert måte. De fleste menighetene har nå gjort dette arbeidet, og **gode lokale konfirmantplaner som en del av en helhetlig trosopplæringsplan, er nå på plass**. På denne måten kvalitetssikres konfirmasjonsarbeidet. Det vil også bli spennende å se om en satsning på tiltak for alle aldersgrupper fra 0 til 18 år vil gi utslag på konfirmanttallene **når alle tiltakene gjennomføres**.

Det er viktig at konfirmasjon er et tilbud til alle som ønsker det, **uavhengig av funksjonsevne**. Integreringspresten ved bispedømmekontoret bistår menigheter som har konfirmanter med spesielle behov – både med tanke på konfirmasjonstiden og konfirmasjonsdagen. Her går ofte flere menigheter sammen om å gi et godt tilbud. Bispedømmet satset også i 2018 på informasjon gjennom den årlige konfirmantbrosjyren. Satsingen på **stor konfirmantfestival i Domkirken i fastetiden** i samarbeid med Kirkens Nødhjelp er et fellestiltak som ble videreført i 2018. Det deltok ca. 2700 konfirmanter på disse samlingene. Det vil si at 85 % av alle konfirmanter i Oslo bispedømme har deltatt på denne samlingen. 75 % av deltakerne var fornøyd/ svært fornøyd. 80 % av menighetene svarer at de vil være med på dette også i 2019. **Samme konsept arrangeres også i 2019 med økende interesse i menighetene**.

B3 Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

Hovedmål i Oslo bispedømme:

Kirken i Oslo bispedømme er en nærværende, relevant og utfordrende aktør i samfunnet. Kirken engasjerer seg i den offentlige samtalen, og fremmer barmhjertighet, menneskeverd og respekt for skaperverket i nærmiljø og storsamfunn.

B3.1 Diakoni

Resultatmål: Flere menigheter utvikler plan for diakoni.

Målet om at flere menigheter skal ha godkjent plan for diakoni er ikke nådd. Situasjonen er trolig uendret. Mange diakonale tiltak er i god utvikling.

Diakoniplan og betjening

Antall sokn som har rapport om lokal plan for diakoni, har gått ned fra 45 til 42. Kunnskap fra andre kilder tilsier at det her kan være uklarerhet rundt rapportering, og at det ikke er nedgang. Det viser seg for øvrig vanskelig å få utarbeidet diakoniplaner i menigheter uten diakon.

Kirkerådet arbeider med revisjon av Plan for diakoni, der Oslo bispedømmeråds rådgiver på diakonifeltet har deltatt.

39 av soknene har registrert diakonal betjening per 31.12.18. Det er en svak tilbakegang fra 2017 på 5,7 %. I Groruddalen prosti har alle sokn diakonal betjening, mens Bærum, Asker og Nordre Aker er tett på. Lavest er dekingen i Vestre Aker med diakonal betjening i halvparten av soknene.

Ungdom

Flere prosti melder om utfordringer med barnefattigdom og økende behov for tilbud til ungdom som sliter. I Bærum fortsetter det forebyggende **samtaletilbudet «13-20»** i Sandvika sentrum. Det teller nå fire kommunalt finansierte ungdomsdiakoner. Flere prosti, blant annet Groruddalen, har startet planleggingsarbeidet med å **utvikle samtaletilbud til ungdom etter samme modell.**

Ungdomsdiakonen i Vestre Aker startet dette året opp **sorggrupper for ungdom** sammen med ungdomspresten.

Møtesteder og kontaktskapende arbeid

Grønland menighet stiller opp i forbindelse med **matutdeling på det tilstøtende Fattighuset**, og i Uranienborg og Vardåsen møtes flyktninger og norske menighetsmedlemmer til **språkkafé**. I Fagerborg fortsetter tilbudet om **fotball og flyktninger** i tillegg til **reparasjonsverkstedet**, der ødelagte klær fikses. Nordre Aker prosti med sin folketetthet og mange små leiligheter ser det som viktig å skape **gratis/billige arenaer og møtesteder i nærmiljøet** for ulike aldre. Mange diakoner møter småbarnsforeldre gjennom **babysang**. Noen har også utviklet et tilbud om **«generasjonssang»**, der de legger babysang til sykehjem – til stor oppmuntring for beboerne der.

I de mange nye utbyggingsområdene er det behov for **«utegående» og kontaktskapende kirkelig tjeneste**. Vi har også sett at en menighet på én kant av byen kan **bidra økonomisk til diakonalt arbeid** på en annen kant. Et eksempel på dette er Uranienborg menighets økonomiske bidrag til diakonalt arbeid i Grønland menighet. **Dette er en modell som kanskje kunne videreutvikles.** I Domkirken registreres det at mer åpenhet i samfunnet knyttet til rus, overgrep, metoo, seksualitet mm gjør det lettere å jobbe diakonalt med disse temaene. Gateprestens arbeid blant ungdom i sentrum er nærmere beskrevet i punkt C2.2.

Politikere og andre peker på **ensomhet – ikke minst blant eldre** – som en stadig større utfordring. Det er derfor fortsatt behov for diakonale tilbud som retter seg mot denne aldersgruppen, noe også menighetene gjennomgående prioriterer. I Ullern er det opprettet en egen stilling for seniorarbeid (basert på en testamentarisk gave) og en stilling som seniordiakon i Nordberg er også opprettet.

Vi ser at menighetene i stor grad tar sine lokalmiljø på pulsen og tilpasser det diakonale tilbudet mot aktuelle behov og utfordringer. Samtidig ser menighetene verdien av å dele erfaringer og arbeidsmetoder. Noen større diakonale tiltak vil dessuten tjene **på samarbeid og et større nedslagsfelt**. Dette er noe vi sammen med fellesrådene arbeider med å skape bedre rammer for.

Diakonal satsing

Diakoni handler naturligvis om mer enn diakonen og diakoniutvalget. **Menighetsprestene** i Oslo bispedømme betjener et økende antall innbyggere i et diakonalt arbeid, der inkludering og bekjempelse av utenforskap må stå helt sentralt. I tillegg må vårt diakonale oppdrag gjenspeiles i gudstjenestefeiring og i ulike type tiltak. Det er en utfordring at menighetsråd og fellesråd sliter med finansiering av diakon-/diakonimedarbeiderstillinger i en tid med stadig større behov for diakonal satsing. Det er derfor gledelig at Oslo kommune har bevilget tre millioner til **diakonal satsing – med vekt på Groruddalen**, og at kirkelig bevilgning gir mulighet til å **opprette nye diakonstillinger**. Det er startet et arbeid med profil og plassering av nye diakonstillinger i bispedømmet.

Åpne kirker

Flere kirker i bispedømmet holder **åpent på dag- og kveldstid**. Ikke minst gjelder det kirker som ligger ut mot torg. Sagene hadde i 2018 åpen kirke fire dager i uken med til sammen 15 862 besøkende i løpet av året. I Paulus startet de etter påske med jevnlig Åpen kirke, og antall besøkende passerte 10 000 ved årets utgang. Så langt i 2019 er 120-150 innom pr dag tre dager i uken. I Skøyen kirke bidrar kafedrift til at kirken blir et dagåpent møtested i lokalsamfunnet. Domkirken har lang tradisjon for å holde åpent både på dag- og nattestid. Der benytter mange seg av **samtaletilbudet med prest**. Det viser behovet for denne tjenesten videre. **Oslo bispedømme ønsker å satse videre på flere åpne kirker i 2019 og videre framover.**

B3.2 Grønne menigheter

Resultatmål: Flere menigheter blir Grønn menighet.

Målet om flere grønne menigheter er nådd.

I 2018 ble fem nye menigheter grønne, nå er til sammen 38 av 53 menigheter registret grønne. Grønne protisamlinger en til to ganger i året skaper et fellesskap mellom menighetene som styrker arbeidet. Også i 2018 var Estrid Hessellund seniorvolontør i 20 %-stilling. Hun bidrar til stadig flere grønne menigheter og inspirerer de som alt er med.

Et flott eksempel på **urban dyrking** er den forseggjorte Klosterhagen ved Ila kirke som Sagene og Iladalen menighet lagde sommeren 2018 med stor innsats fra ansatte og mange frivillige. Hele høsten bar den frukt og grønt som ble benyttet ved nabolagsmiddager og andre fellesskapsmåltid. Bydel Sagene bevilget midler til prosjektet som videreføres.

Kirkens grønne engasjement ble også tydelig markert av menighetene i Bærum under **Sandvika byfest**, samtidig som en spredte informasjon om Grønn kirke.

I 2018 fikk vi et **miljøledelsesystem for Den norske kirke**, etablert gjennom et samarbeid med stiftelsen Miljøfyrtårn. Gjennom en egen rapporteringsmodul skal Grønne menigheter, Grønne fellesråd og Miljøfyrtårnsertifiserte enheter i kirken avgi en årlig rapport. Dette vil gi oss en helt ny mulighet til å følge opp og videreutvikle arbeidet med Grønn kirke. Mottatte rapporter for 2018 viser at det mest populære tiltaket er å **markere Skaperverkets dag og ta opp miljøtema i andre gudstjenester**, tett fulgt av deltagelse i **fasteaksjonen til Kirkens Nødhjelp og kildesortering av avfall**. Dette fortsetter.

I 2019 vil Oslo bispedømme samarbeide med **Oslo Europeisk Miljøhovedstad**.

B3.3 Misjon

Resultatmål: Flere menigheter er engasjert for misjon.

Målet om flere menigheter engasjert for misjon er delvis nådd.

41 menigheter i Oslo bispedømme (mot 40 i 2017), dvs 77 %, har til sammen 50 **misjonsavtaler** med en av SMM-organisasjonene (Samarbeid Menighet og Misjon). Det Norske Misjonsselskap har flest med 23 avtaler, deretter kommer Normisjon med 11 og Misjonsalliansen med 6. Den Norske Israelmisjon har ingen avtaler med menigheter i Oslo bispedømme. Himalpartner, Areopagos og Stefanusalliansen har henholdsvis 2, 4 og 4 avtaler. Døvekirken har alle avtale med NMS om arbeid blant døve på Madagaskar. Flere menigheter har avtaler med andre organisasjoner, som Kirkens Nødhjelp. 19 menigheter har **vennskapsavtaler med søstermenigheter** i ulike deler av verden, flere i Palestina.

Prosten i Bærum målbærer en gjennomgående erfaring: «Det er ikke et bredt engasjement i menighetene på dette området. Det drives av noen ildsjeler i hver menighet.» Noen proster mener at bispedømmets arbeid i rammen av SMMO har begrenset betydning for engasjementet for misjon lokalt. Flere rapporterer om teologisk spenn i presteskapet når det gjelder teologisk forståelse av misjonsoppdraget. Ofte settes misjon og dialog opp mot hverandre. **Forholdet mellom dialog og misjon i en flerkulturell kontekst** er spørsmål som utfordrer Oslo bispedømme så vel som Den norske kirke som helhet. Blant andre prosten i Groruddalen setter temaet på dagsordenen i prostiet.

For å drøfte nyere misjonsforståelsen i en større bredde inviterer Oslo bispedømme årlig til **misjonsUKA** i månedsskiftet januar/februar. Da legger en til rette for samtaler og faglige foredrag på ulike arenaer i bispedømmet. I 2018 var Areopagos samarbeidsorganisasjon med inviterte gjester fra Kina. Med utgangspunkt i troens betydning i kirke og samfunn ble det stilt utfordrende spørsmål ved om tros- og livssynsdialog egentlig er misjonsstrategi, og om kunst og kultur har noe med misjon å gjøre. **MisjonsUKA videreføres** som et tjenlig konsept for å fremme samtalen om misjon i bispedømmet.

Med unntak av NMS ligger hovedkontorene for alle SMM-organisasjonene i Oslo – noe som generelt genererer en rekke aktiviteter og arrangement på feltet. Ved jubileer og større markeringer inviteres gjerne Oslo biskop.

B3.4 Kirken blir mer tilgjengelig på Internett

Resultatmål: Kirken blir mer tilgjengelig på Internett.

Målet med å bli mer tilgjengelig på Internett er nådd med antall treff på nettsidene, men det er behov for ytterligere arbeid.

Med 77 750 treff på hjemmesidene har Oslo bispedømme en andel på 30,2 % av det totale antall treff på bispedømmenes hjemmesider sett under ett. For Oslo bispedømme er dette en svak nedgang på 88 treff fra 2017. Oslo bispedømme har 2 625 følgere på Facebook i 2018, mot 345 i 2017. Denne betydelige økningen skyldes at biskop Kari Veiteberg kom inn som ny biskop og aktiv bruker av Facebook. Oslo bispedømme ligger dermed på topp av bispedømmene når det gjelder følgere i 2018. Det er ikke opprettet facebookkonto for Oslo bispedømmeråd.

Enda mer aktiv bruk av hjemmesidene og sosiale medier generelt er viktige i målsettingen om å være en mer tilstedeværende digital kirke lokalt og regionalt. Vi imøteser derfor drahjelpen som Kirkerådets satsing på kommunikasjon kan gi.

B3.5 Religiøs og livssynsmessig utvikling i Oslo kommune

Innbyggertall Oslo kommune:¹³

2009	2012	2016	2017
575 475	613 285	658 390	666 759

Medlemmer i tros- og livssynssamfunn i Oslo kommune:

Tros- og livssynssamfunn Oslo kommune	2009	2012	2016	2017
Den norske kirke	354 445	345 010	339 650	333 711
Tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i alt*	105 351	125 333	146 521	140 631
Ikke registrert i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte	115 679	142 942	172 219	192 417
Spesifiserte tros- og livssynssamfunn:				
*Kristne trossamfunn utenom Den norske kirke	38 234	51 221	58 102	53 896
*Buddhisme	2 912	3 375	3 814	3 390
*Islam	42 516	49 656	60 123	58 259
*Andre religioner	4 465	3 178	5 929	6 017
*Livssynssamfunn	17 224	17 901	18 553	19 069

Medlemmer i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte, prosentvis etter innbyggertall i Oslo kommune:

¹³ Kilde for tabellene: Statistikkbanken Oslo kommune

Tros- og livssynssamfunn i Oslo kommune	2009	2012	2016	2017
Den norske kirke	61,6 %	56,2%	51,6%	50,0%
Tros- og livssynssamfunn utenfor den norske kirke i alt*	18,3%	20,4%	22,6%	21,1%
Ikke registrert i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte	20,1 %	23,3 %	26,1 %	28,8% ¹⁴
Spesifiserte tros- og livssynssamfunn:				
*Kristne trossamfunn utenfor Den norske kirke	6,6%	8,3%	8,8%	8,1%
*Buddhisme	0,5%	0,5%	0,6%	0,5%
*Islam	7,4%	8,9%	9,1%	8,7%
*Andre religioner	0,8%	0,5%	0,9%	0,9%
*Livssynssamfunn	3,0%	2,9%	2,8%	2,8%

Oslo er i forkant i landet når det gjelder utvikling av religiøst og kulturelt mangfold. Dette får store konsekvenser for hvordan vi tenker kirke i byen og hvordan det legges til rette for menighetsliv, dialog og sameksistens.

I 2017 (som er nyeste tilgjengelige tall fra Oslo kommune) var 333 711 personer bosatt i Oslo registrert som medlemmer i Den norske kirke. Det tilsvarer om lag 50 % av befolkningen i byen¹⁵. Ifølge medlemsregisteret i Den norske kirke august 2018 er medlemstallet sunket til 331 968, noe som tilsvarer 49,3 %. Samtidig er prosentandelen som ikke er medlem i registrert tros- eller livssynssamfunn, økende og ligger på 28,8 %. Det er litt over 140 000 som er registrert i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke. Av disse er i underkant 54 000 registrert i kristne trossamfunn. 58 000 er registrert som medlemmer i en islamsk menighet. 200 000 innbyggere i Oslo er ikke registrert i noe tros- eller livssynssamfunn som gis offentlig støtte i 2017. Noen av disse kan antas å tilhøre uregistrerte tros- og livssynssamfunn, men det kan likevel antas at en stor del av disse står utenfor et tros- og livssynsfelleskap.

Medlemstallene i kristne trossamfunn utenom Den norske kirke varierer en del i statistikkperioden 2009-2017. 2017-tallet er det lavest registrerte siden 2012. Nedgangen fra 2016-2017 er på ca. 4 000 personer, 7,8 %.

Ifølge Oslo kommune, statistikkbanken, synker det totale medlemskapet i religiøse grupper som mottar offentlig støtte fra år til år. Kategoriene «andre religioner» øker noe. Livssynssamfunn øker mest, med 500 flere medlemmer i 2017 enn i 2016.

Migrantmenigheter og medlemmer

«Migrantmenigheter» forstås som egne menigheter som er etablert av migranter som av ulike årsaker har kommet til Norge¹⁶.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har på oppdrag av Kommunal- og moderniseringsdepartementet utviklet en nettside hvor man kan finne oversikt over tros- og livssynssamfunn i Norge som har søkt om statstilskudd. Både registrerte og ikke-registrerte trossamfunn kan søke om statstilskudd (jf.

¹⁴ Tallet for personer som ikke registrert i tros og livssynssamfunn finnes ikke som variabel i statistikkbanken for Oslo kommune, men er regnet ut etter et enkelt regnestykke: Bosatte i Oslo kommune minus registrerte medlemmer i DnK og registrerte medlemmer i tros- og livssynssamfunn i alt. Det finnes flere feilkilder til tallet.

¹⁵ Statistikkbanken Oslo kommune: Medlemmer i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte.

¹⁶ Definisjon Dawn 2010.

forskrift om registrerte og uregistrerte trossamfunn). På nettsiden kan man finne oversikt over de menigheter som har postadresse i Oslo og har søkt tilskudd, og man kan lete seg fram til menigheter som har adresse i for eksempel Groruddalen.

Fylkesmannen registrerer tros- og livssynssamfunn, behandler krav om tilskudd, godkjenner nye forstandere og ser til at tros- og livssynssamfunnens virksomhet er i tråd med lover og forskrifter.

Fylkesmannen har oppgitt i alt 76 kristne trossamfunn i Oslo. 54 av dem har rapportert tilskudds berettigede medlemmer. Ca. 40 av disse er menigheter med lave eller ganske lave medlemstall, mange av dem migrantmenigheter, de har et samlet tilskudds berettiget medlemstall på ca. 10 000. Finansieringsordningen for tros- og livssynssamfunn krever at menigheter bare kan søke om støtte til medlemmer som kan identifiseres ved hjelp av norsk fødselsnummer.

Andre store kristne trossamfunn, som Den katolske kirke, Metodistkirken, Misjonskirken eller de skandinaviske kirkene og ortodokse samfunn har meldt inn et samlet medlemstall på i underkant av 200 000. Over 131 000 av disse er oppgitt som medlemmer i Den katolske kirke. Trossamfunn som omfatter menigheter i flere fylker kan sende registreringsmelding under ett til fylkesmannen i det fylket hvor samfunnet har sitt hovedsete. Dette forklarer diskrepansen mellom tallene hentet fra statistikkbanken og fylkesmannens oversikt.¹⁷

Oversikten fra Fylkesmannen favner ikke alle migrantmenigheter i Oslo. Flere har av ulike årsaker valgt å ikke søke om statsstøtte, og blir derfor ikke med på fylkesmannens oversikt.

Groruddalen prosti setter fokus på Den norske kirkes forhold til migrantmenighetene blant annet gjennom en migrantprestestilling (100 %) og en prest med 50 % arbeidstid rettet mot migrantsatsing. I bispedømmet som helhet er kontakten med migrantmenighetene i stor grad knyttet til utleie av lokaler, noe kontakt på ledernivå samt noen felles gudstjenester. Mange av migrantmenighetene ønsker kontakt med Oslo biskop og Den norske kirke. **Dette er et arbeidsområde som må få vekt og utvikles i tiden framover.**

B3.5 Religionsdialog

I det store religiøse og livssynsmessige mangfoldet er det viktig å skape et godt klima for forståelse og god sameksistens. Det er ulikt fokus på religionsdialog øst og vest i bispedømmet, noe som et stykke på vei gjenspeiler den aktuelle situasjonen. I Groruddalen prosti er det to prester som hver har 50 % av sin menighetsprestestilling som dialogprest. I flere prosti er det jevnlig kontakt mellom prestene og andre religiøse ledere.

Kirkelig dialogsentre

Kirkelig dialogsentre er et sentralt redskap og kompetansesentere for Oslo bispedømmes arbeid med religionsdialog.¹⁸ Senteret kan vise til stor aktivitet og mange prosjekter, blant annet gjennom deltakelse i og ledelse av dialogprosesser og nasjonale og internasjonale nettverk. 59 deltakere i 17 menigheter har gjennomført kurset **Dialogisk menighet**, og nye kurs planlegges. 24 ferdigutdannede **dialogpiloter** fra de to første kullene kan nå gjennomføre dialogverksteder på skoler i regionen. Gjennom arbeidet til Kirkelige dialogsentre kan ansatte og frivillige i menighetene få nødvendig kompetanse til å jobbe med dialog i sine lokale sammenhenger. Kurs, veiledning, menighetsbesøk,

¹⁷ KILDE <https://trussamfunn.fylkesmannen.no/trossamfunn>

¹⁸ Oslo bispedømme står som eier av Kirkelig dialogsentre sammen med Areopagos.

arrangementer og ressursmaterieell gir rom for refleksjon, læring og erfaringsdeling, noe som er viktig i dialogisk menighetsarbeid. Erfaringen viser at det lokalt er svært mange ulike oppgaver som skal løses, og det er krevende for de ansatte å sette av tid til dialogarbeidet. Det er derfor avgjørende for dette arbeidet at det finnes **regionale ressursentre** som kan bidra til at fokuset holdes oppe, og som kan bistå ansatte og frivillige i å ha fokus på dialog i lokalmenigheten – både gjennom kompetanseheving og ved å kunne sette av tid til å bidra i lokale prosjekter og arrangementer.

Det lokale dialogarbeidet er mangfoldig, men et gjennomgående trekk er ønsket om å bidra til å skape gode lokalmiljø, motarbeide fordommer og fremmedfrykt, legge til rette for åpne og inkluderende fellesskap og å ha et kirkelig arbeid som oppleves som relevant for mennesker i dag. Et bidrag til dette er blant annet **prosjektet Erfaringsbasert samtalegruppe** som er gjennomført i Søndre Aker prosti og som kan gjennomføres også i andre prosti. Ressursmateriellet «Homo, hore, jøde, terrorist, svarting – sier vi» er kommet i ny utgave, i tillegg er nettressursen **siervi.no** tilgjengelig. Kirkelig dialogsenter i Oslo har på oppdrag fra og i samarbeid med Mellomkirkelig råd vært involvert i arbeidet med den nasjonale satsingen på dialog. **Oslo bispedømme ser det som strategisk viktig å oppfordre alle menighetene til å delta på kurset Dialogisk menighet og å rekruttere studenter til Dialogpilotene.** En ønsker dessuten at **alle prosti har formelle samarbeidsforum mellom religiøse ledere.**

B4 Flere får lyst til å arbeide i kirken

Hovedmål i Oslo bispedømme:

Kirken som arbeidsplass har godt arbeidsmiljø og positivt omdømme. Oslo bispedømme har omstillingsdyktige staber med kompetente medarbeidere av begge kjønn. Flere unge rekrutteres til kirkelig utdanning. Flere kirkemedlemmer engasjeres i frivillig tjeneste og gis god oppfølging.

B4.1 Rekruttering til vigslede stillinger

Resultatmål: Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes.

Måloppnåelse: Rekrutteringen til vigslede stillinger er god.

Vigslinger

I 2018 ble 6 kvinner og menn ordinert til prestedtjeneste. Året i forveien var tilsvarende tall 8.

Vigslinger		
ekskl døve	År 2018	År 2017
Prester	6	8
Andre	7	5

Veien til prestedtjeneste/Veien til vigslet tjeneste

VTP	01	02	VTVT	03 (stiftspraksis)
Stud/kand.	7	2	5	3

Antall studenter på O1 og O2 fra Oslo bispedømme har vært stabilt de siste årene. Nytt for 2018 at en gjennomfører en samling for øvrige vigslede medarbeidere, Veien til vigslet tjeneste (VTVT). På O3 var det tre kandidater, hvorav en var hjemmehørende i et annet bispedømme, men fikk godkjent overførsel av stiftspraksis til Oslo. MF – Vitenskapelig høyskole gjennomførte ikke praktikum høsten 2018, noe som gav færre kandidater.

Søkertilfang

Oslo bispedømme har i 2018 mottatt 110 søknader til 19 utlyste stillinger. Dette gir i snitt 5,8 søknader pr stilling. Dette er vesentlig høyere enn landssnitt, men likevel nedgang sammenlignet med 2017 hvor Oslo bispedømme i snitt mottok 10 søknader pr stilling.

Prestedekning

Kirkemedlemmer/innbyggere per årsverk menighetsprest					
Prosti	Kirkemedl 2018	Innbyggere 2018	Årsverk ramme	Medl pr menighetsprest	Innb pr
Domprostiet	69 600		20,0	3 480	
Søndre Aker	73 547		21,0	3 502	
Nordre Aker	48 536		13,0	3 734	
Groruddalen	51 794		18,5	2 800	
Vestre Aker	87 898		23,0	3 822	
Sum Oslo	331 375	679 886	95,5	3 470	7 119
Bærum	80 830	126 583	21,0	3 849	6 028
Asker	39 570	61 420	10,5	3 769	5 850
Totalt	451 775	867 889	127,0	3 557	6 834

Tallene ovenfor viser fordelingen av medlemmer og innbyggere innen Oslo bispedømme. Basert på 127 årsverk menighetsprestetjeneste betjener våre prester i gjennomsnitt 3557 medlemmer eller 6834 innbyggere. Spesialprester og protesaksbehandlere er holdt utenom for å gi et riktigere bilde av reell arbeidsbelastning per årsverk menighetsprest enn det etat-statistikken gir.

Medl pr årsverk menighetsprest	
År 2018	3 557
År 2017	3 571
År 2016	3 582
Innbygg pr årsverk menighetsprest	
År 2018	6 834
År 2017	6 718
År 2016	6 584

Vi har også tatt med en oversikt som viser utviklingen når vi måler i forhold til antall innbyggere. Denne oversikten gir et interessant bilde på den utfordring storbyen står overfor der kirken betjener langt flere enn kirkemedlemmer. Antall medlemmer pr årsverk er relativt stabile samtidig som antall innbyggere pr årsverk viser økning.

Kirkelige handlinger pr prest					
	ÅRSVERK	Døpte	Konfirm	Vigsler	Gravferder
År 2018	127,0	26,8	22,5	4,9	29,3
År 2017	127,0	27,3	22,2	5,1	30,0
År 2016	127,0	26,9	23,0	5,8	30,0

Antall kirkelige handlinger pr menighetsprest viser at i snitt har en menighetsprest 29 gravferder, 27 dåp og 5 vigsler. Antall konfirmanter pr menighetsprest er i snitt mellom 22 og 23. Utviklingen de tre siste år er stabile, men med nedgang for vigsler.

Alderssammensetning

Prestene i vårt bispedømme har noe lavere snittalder enn for kirken som helhet. 23% av bispedømmets fast ansatte prester tilhører aldersgruppen 60 år eller eldre. Tilsvarende tall på landsplan er 30,3%. 19,3% av bispedømmets prester er 39 år eller yngre mot 16,3% for kirken som helhet.

Alderssammensetting i presteskapet 2018			
inkluderer prester innen døveprostiet			
Alder	Oslo	%	Dnk
20-39	31	19,3 %	16,3 %
40-49	44	27,3 %	24,2 %
50-59	49	30,4 %	29,2 %
60+	37	23,0 %	30,3 %
Sum	161	100,0 %	100,0 %

B4.2 Frivillig tjeneste i kirken

Resultatmål: Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken.

Målet om at flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken er delvis nådd, ved en svak økning. Dette er ikke tilstrekkelig til å si at målet er nådd.

Det er behov for en grunnleggende samtale om frivillighetens plass i menighetslivet. **Oslo bispedømme har frivillighet som satsingsområde i 2018 og 2019.** Visjonen er et rikt og mangfoldig frivillig engasjement i menigheter og lokalsamfunn, at ulike mennesker blir sett, utfordret og verdsatt, og at mange gjennom dette kan oppleve tilhørighet til kirken.

Det er gjennomført en rekke tiltak i 2018, blant annet er det utarbeidet en «**verktøykasse**» på nett med ressursmaterieill til menighetene <https://kirken.no/nb-NO/bispedommer/Oslo/frivillig---verktoykasse/>. Biskopens stiftsdag for alle ansatte hadde fokus på frivillighet. Det ble gjennomført provistive kurssamlinger. Det er utarbeidet en adventskalender med filmsnutter på nett for å synliggjøre frivillige i ulike aldre og oppgaver i bispedømmet. En har dessuten deltatt på kommunale og nasjonale konferanser om temaet. Satsingen fortsetter i 2019 med kurs og ressursmaterieill til menighetene. **Målet er å øke antall frivillige, øke status for å jobbe med/koordinere frivillighet, øke kompetansen på frivillighet blant kirkelig ansatte og synliggjøre kirken som en viktig aktør og samarbeidspartner lokalt og i storsamfunnet.**

Totalt antall registrerte frivillige i Oslo bispedømme i 2018 lå på samme nivå som i 2017 – med en svak økning fra 7787 til 7805. I Bærum prosti ble det for eksempel registrert 752 frivillige medarbeidere som la ned 3062 frivillige arbeidstimer i 2018. I bispedømmet som helhet var det frivillige i menighetenes barnearbeid som økte mest, opp 205 personer til 1409. **Det er i underkant av 200 færre frivillige medarbeidere i gudstjenestefeiringen i 2018 enn i 2017. Det kunne være interessant å undersøke årsakene til dette, om det for eksempel er krevende å holde oppe fokuset fra reformperioden, eller om det gjenspeiler mindre kapasitet hos ansatte til oppfølging.** Generelt viser tallene mindre variasjoner for de ulike arbeidsfeltene. Unntak er knyttet til kultur- og konsertarbeidet og «annet arbeid» som har en nedgang på henholdsvis 260 og 230 frivillige. Vi kjenner ikke årsakene til nedgangen på disse områdene.

Rapportene fra prostene synliggjør store variasjoner mellom prostiene og deler av bispedømmet. Prosten i Groruddalen prosti målbærer viktige anliggender som det er all grunn til å arbeide videre med: «Som del av Den norske kirkes satsing i Groruddalen har KfiO (fellesrådet) hatt en **100 % diakonstilling med fokus frivillighet**. Hun er ikke lokalisert i menighet, men jobber på prostinivå. Dette har ført til en systematisk jobbing med frivillighet, samt et økt fokus på kvaliteten på oppfølgingen. Bispedømmets satsing på frivillighet har ført til en intensivering av arbeidet med frivillighet.» Videre mener han at kirken tenker tradisjonelt om frivillighet: «Vi er ikke kommet langt nok mht å bruke **det frivillige arbeidet som en metode i vår diakonale tenkning**. Her kunne vi ha involvert marginaliserte grupper i våre menigheter. Dette ville vært en fin arena å involvere migranter som ønsker et nettverk og det å bli involvert og etterspurt. Våre frivillige gjenspeiler ikke demografien. Det å jobbe med frivillige er veldig ressurskrevende og fordrer at man ser på det som et **mål i seg selv, mer enn alle oppgaver som må utføres.**»

I Bærum uttrykkes erfaringene slik: «Nyrekruttering er krevende. Folk vegrer seg. Vil være 'frie'. Nøkkelen er å **bruke foreldregruppen** og drive kontinuerlig med relasjonsbygging i lokalmiljøet.»

Det er vanskeligere å få mennesker til å forplikte seg til oppgaver over tid. I noen menigheter snakkes det om generasjonsskifte. Ildsjeler fra en oppbyggingsfase eldes og dør. Generelt er det imidlertid ofte pensjonister som utgjør en viktig stamme av frivillige i menigheten. Bildet er imidlertid ikke entydig. Flere menigheter melder om **stor rekruttering til lederkurs etter konfirmasjonen**. Utfordringen her kan bli å tilby meningsfulle oppgaver til alle som ønsker det, slik at de kan bli beholdt i miljøet.

Utfordringer med frivillighet knytter seg gjerne til rekruttering, forutsigbare og meningsfulle oppgaver og god oppfølging. Flere prostier påpeker at **frivillig arbeid og frivillighet fordrer en forankring i staben**. Mange opplever dessuten at frivillighet er ustabil, og at frivillige kommer og går. Dette er ikke minst erfaringen i menigheter med generelt stor mobilitet i befolkningen, som i de indre bydelene i Oslo. Da er det noen (ansatte) som må representere stabilitet. Flere steder defineres en **stillingsprosent som frivillighetskoordinator**.

Så langt har fokus på frivillighetssatsingen variert i prostiene. Dette er imidlertid et langsiktig arbeid som det er vanskelig å måle effekten av på kort sikt. **Arbeidet med frivillighet fortsetter i 2019.**

C Oppdrag fra Kirkerådet

C1 Samarbeid skole/kirke

Oslo bispedømme hentet for første gang ut tall for skole, barnehage og kirkesamarbeid 2017. Vi har derfor ikke stort sammenligningsgrunnlag for å se utviklingen. Det vi har, er en oversikt over totalt antall gudstjenester for barnehagebarn og skoleelever i bispedømmets kirker i 2018, 2017 og 2016 med antall deltakere. Samt en prostioversikt for 2017 og 2018 på antall besøk i kirker fra skoler og barnehager og ansattes besøk til skoler/ barnehager.

Skole og barnehagegudstjenester:

Årstall	Gudstjeneste for barnehagebarn	Deltakere av barnehagebarn	Gudstjeneste skoleelever	Deltakere på skolegudstjeneste
2018	164	14451	248	70115
2017	152	15003	249	72709
2016	140	16015	240	65025

Vi ser at antall gudstjenester for barnehagebarn har økt med 12 fra 2017 til 2018. Antall deltakere på disse gudstjenestene har derimot gått ned med 552 barn. Det ville være naturlig å tenke at deltakerandelen skulle gå opp med flere gudstjenester, men dette vil selvsagt være avhengig av størrelsen på barnehager og eventuelle fritak. Det er uansett gledelig at antall gudstjenester har økt. I fjor fant vi flere feil i registreringen på soknenivå. Disse synes nå å være korrigert, jf. årsrapport 2017, der tallet på gudstjeneste for barnehage var 171 mot nå 152.

Antall skolegudstjenester er stabilt, men antall deltakere har gått noe ned 2594. I 2017 var det en økning på 5537 noe vi antok var korrekt. Sett opp mot nedgangen fra 2017 til 2018 kan vi stille spørsmål ved fjorårets analyse på rapportert tall. Vi ser ved gjennomgang på soknenivå at dette er en av de parameterne det er størst misforståelser og tastefeil rundt.

Antall gudstjenester barnehager/ skole og deltakere i 2018 fordelt på prosti:

PROSTIOVERSIKT 2018	Gudstjenester for barnehagebarn	Deltakere av barnehagebarn	Gudstjenester for skoleelever/skole barn	Deltakere på skolegudstjenester
OSLO DOMPROSTI	11	1123	22	6932
SØNDRE AKER PROSTI	47	3450	50	13798
ØSTRE AKER PROSTI	38	2871	39	8283
NORDRE AKER PROSTI	18	1994	11	3632
VESTRE AKER PROSTI	18	1742	48	15709
BÆRUM PROSTI	22	2035	53	13657
ASKER PROSTI	10	1236	25	8104
Sum	164	14451	248	70115

Hvor mange av skolene i soknet menigheten har samarbeid med, kan variere. Her handler det ofte om tradisjoner og langsiktig arbeid, slik at skolen/ barnehagen opplever at rammene for samarbeidet er godt. I det flerkulturelle Groruddalen prosti meldes det blant annet at samtlige menigheter har funnet en god form på skolegudstjenester/samlinger før jul, og at det er økning i deltakelsen på arrangementene. Her deltar barn med ulik kulturell og religiøs bakgrunn. Det kom **nye regler for**

skolegudstjenester i november 2018. Ingen menigheter meldte at dette skapet uro eller gav dem noen nye utfordringer. Reglene innebar ikke store endringer, men det var lagt inn en anbefaling om å ha skolegudstjenester. Vår erfaring er at skolene er gode på å lage system for muligheten for fritak, og at det dermed ikke blir den store uroen.

Asker har 36 barne- og ungdomsskoler, Bærum har 50 og i Oslo er det 116 barneskoler og 62 ungdomsskoler, dvs. 264 skoler. Ser vi det opp mot antall gudstjenester, kan det bety at det er ca. 16 skoler som ikke har gudstjenester mot 19 i 2017. Vi vet dessuten at noen skoler har flere gudstjenester. Tallene er imidlertid usikre.

Besøk av barnehager og skoleklasser i kirken, og besøk av kirkelig ansatte i barnehager og skoleklasser i 2018:

BISPEDØMME	Antall besøk fra barenehage i kirke	Besøk av antall avdelinger	Antall besøk skoleklasse i kirke	Antall skoleklasser	Besøk av kirkelig ansatte i barenhage	Antall avdelinger besøkt	Antall besøk av kirkelig ansatt i skole	Antall klasser besøkt
2018	276	594	286	1233	233	297	84	204
2017	253	550	209	464	216	329	93	227

PROSTI 2018	Antall besøk fra barenehage i kirke	Besøk av antall avdelinger	Antall besøk skoleklasse i kirke	Antall skoleklasser	Besøk av kirkelig ansatte i barenhage	Antall avdelinger besøkt	Antall besøk av kirkelig ansatt i skole	Antall klasser besøkt
OSLO DOMPROSTI	48	114	57	74	95	124	15	24
SØNDRE AKER PROSTI	65	108	71	72	32	42	16	64
ØSTRE AKER PROSTI	10	20	11	28	25	25	14	14
NORDRE AKER PROSTI	24	31	29	36	2	3	6	24
VESTRE AKER PROSTI	71	227	46	214	28	45	19	29
BÆRUM PROSTI	40	66	40	99	4	7	9	35
ASKER PROSTI	18	28	32	710	47	51	5	14
TOTALT	276	594	286	1233	233	297	84	204

Utover skole- og barnehagegudstjenester er det besøk i kirken og besøk på skolen. I oversikten over har vi funnet flere store feilkilder, markert i rødt, som gjør tallene usikre. Det gode samarbeidet synes å være gjennomgående i alle prosti. Tallene viser imidlertid at **gudstjenesten fortsatt er den mest etablerte form for samarbeid mellom barnehage/skole og kirke.**

C2 Barne- og ungdomsarbeidet i menighetene

C2.1 Statistikkaterialet

Statistikk tallene som er oppgitt for kontinuerlige tiltak for 13-17 og 18-30 i Oslo bispedømme synes ubrukelige til et dypdykk. Utfra kjennskap til menighetene synes 81 rapporterte kontinuerlige tiltakene for alderen 13-17 noe lavt.

I arbeidet med 18-30-plan i Oslo bispedømme høsten 2017 ble det i ringerunde til alle sokn rapportert ca. fire menigheter som har tiltak for aldersgruppen. At det i tallene fra menighetene til Kirkerådet oppgis 41 kontinuerlige og 38 enkelttilbud til denne gruppen kan derfor umulig stemme. Dessuten er 12 lederkurs for aldersgruppen 18-30 heller ikke riktig, mens 80 lederkurs for 13-17-gruppen ser mer riktig ut. Antakelig er det mange menigheter som rapporterer tiltak som er for

aldersgruppen 13-18 når de rapporterer på 18-30. Følgelig er det ikke mulig å si om noen av disse tallene stemmer. Det kan nemlig både bety at noen tiltak 18-30 kun er for 18-åringer, mens andre av disse allerede er inne i tallene for 13-17. **Det er bebudet at vi fra 2019 får rapporteringen på kontinuerlige tiltak for barn og unge fra Planverktøy for trosopplæring.** Dette er vi rimelig sikre på at vil gi mye mer nøyaktige tall, da de som rapporterer i dette verktøyet er tettere på barne- og ungdomsarbeidet, samt at rådgiverne på trosopplæring på bispedømmekontorene er i tett dialog med de ansatte inn mot rapporteringen, slik at veiledningen vil være mye bedre. Vi kan derfor forhåpentligvis komme med et mer kvalifisert dyptykk i 2020.

C2.2 Gateprest for ungdom

Gateprestens arbeid med **Kafé Q** i Krypten i Domkirken retter seg mot ungdom i alderen 15-18 år. Det er jevn økning i besøk til klubben fra et miljø som ellers befinner seg i randsonen av samfunnet. På de 50 kafekveldene i 2018 var 1083 unge innom. 10 frivillige har bidradd. Oppslutningen om Kafé Q viser at det er behov for trygge rom, der ungdom kan utforske hvem de er, samtidig som de opplever tilhørighet, sosial kontakt og samhold. Det er derfor et ønske om å styrke tilbudet blant annet ved å holde åpent hver mandag gjennom hele året, også i skolens ferier.

Domkirken brukes aktivt i gateprestens møte med ungdom – både ved omvisning (24 omvisninger for skoleklasser i tillegg til omvisninger for konfirmantgrupper) og gudstjenester. En viktig del av gateprestens arbeid er å være **synlig og oppsøkende overfor ungdom som holder til i Oslo sentrum**, der samtaler er en viktig del av tjenesten. På denne måten representere han et kirkelig nærvær på gateplan. Arbeidet har et stort nettverk av samarbeidspartnere som også er tilstede i sentrum. Det er likevel behov for å styrke den kirkelige tjenesten, og fra januar 2019 engasjeres en **diakon i 50 % stilling** – i første omgang for et halvt år.

C2.3 Ungdomstinget

Ungdomstinget i bispedømmet er en viktig del av **ungdomsdemokratiet i kirken**. Det ble avholdt 9.-11. februar med 28 delegater, samt observatører og stab. Det var tre saker oppe: «Jeg poster – altså er jeg», «Etter konfirmasjon – hva nå?» og «Klima – kirken er ikke helt den samme uten».

Det var *Dialogpilotene* som hadde inspirasjonsopplegget på lørdagen. Deres tema «å være religiøs i det offentlige rom» bygget godt opp under saken om å være kristen på sosiale medier, «Jeg poster...» Det ble valgt inn tre faste medlemmer for to år og to varamedlemmer for ett år. Det har i flere år vist seg utfordrende å rekruttere delegater fra menighetene til ungdomstinget til tross for grundig informasjon til ulike ledere i god tid, annonsering på Facebook, ringerunder etc. Vi arbeider stadig med å engasjere ungdommer og ledere og vise betydningen av å ta ansvar og påvirke utviklingen i den kirken en er en del av. **I hovedsak er det de ansatte og ungdomslederne i menighetene som må få øynene opp for viktigheten av dette arbeidet.** Mange av de unge delegatene melder at de har blitt rekruttert kun få dager for Ungdomstinget og at de har fått svært lite informasjon om hva det er de skal være med på. **Utfordring til å delta i ungdomsdemokratiet er et fast punkt på biskopens visitaser.**

C3 Arbeid for unge voksne

C3.1 Unge voksne

Siden oppstarten i 2011 har **Majorstua+** utviklet gudstjenester og kulturelle arrangementer for unge voksne i aldersgruppen 18-30 år. Tiltak som *Gudstjeneste for unge voksne*, *Suppe og Messe*, konserter, filmklubb og seminarer har hatt økende frekvens med 86 arrangement i 2018 og en oppslutning på totalt 4557 deltakere. Et betydelig korps av frivillige med ulike kompetanse har bidradd, og en har hatt ulike samarbeidspartnere ved de ulike tiltakene. Majorstua+ er helt avhengig av frivillig innsats.

I desember 2017 vedtok bispedømmerrådet en **Helhetlig plan for 18-30**. Oppfølgingen av denne har i 2018 vært preget av usikkerhet rundt lokalisering av Majorstua+ som en følge av arbeidet med kirkebruksplan for Oslo. Endelig vedtak **om flytting til Ila kirke** ble gjort i Kirkelig fellesråd i Oslo og bispedømmerrådet i desember, og flytting foretatt før nyttår. Konkret oppfølging skjer våren 2019, blant annet når det gjelder avtaler med aktuelle samarbeidspartnere og relansering av arbeidet. Det bor mange i den aktuelle aldersgruppen i Nordre Aker prosti (ca. 27 000 i gruppen 20-29 år), og det er kort avstand til universitetet og læresteder.

I forbindelse med gjenåpning av **Paulus kirke** etter oppussing har ikke minst Nordre Aker prosti drøftet muligheten for å skape nye arenaer for kontakt med aldersgruppen 19/20 år og oppover. Dette har resultert i ønsket om å holde kirken åpen i helgenettene når mange unge vanker i området. En har også skapt tiltaket **Uro i Paulus** som skal samle til samtale og debatt om krevende tema i livet. Flere av menighetene og prestene i prostiet går sammen om dette. Slike strategiske fellestiltak er en måte å arbeide videre på.

Ungdom i aldersgruppen 18-30 år søker gjerne ut over sitt lokalmiljø til tilbud som engasjerer. Mange finner derfor også sin plass i blant annet Storsalen, Filadelfia og Misjonskirken Betlehem.

C3.2 Studentprestetjenesten

De fire studentprestene ved Universitetet i Oslo, Oslo Met – Storbyuniversitet og Handelshøyskolen BI betjener også Høyskolen Kristiania og andre læresteder og er i tett samarbeid med de respektive lærestedene. I tillegg til prestene består staben av tre konsulenter, musiker og klokker samt en rekke frivillige medarbeidere. Arbeidsdagen er preget av gudstjenester, læringsmiljøarbeid, beredskap og oppfølging, praktisk og strategisk samarbeid om tros- og livssynsmangfold, inkludert dialogarbeid. **Prestene er opptatt av sammenhengen mellom gudstjeneste, sjelesorg og samtale, noe som gir identitet og forankrer tjenesten som tydelig kristen og kirkelig.** Antall avtalte samtaler var i 2018 572 – en økning på 46 fra 2017. Det er godt samarbeid med Slottet og Kirkelig kulturverksted og flere om tilsammen 103 gudstjenester i Slottskapellet (gudstjenester på nynorsk og engelsk), Kulturkirken Jakob og Frederikke kapell. Disse samlet ca. 2004 deltakere. En regner med at 800-1000 studenter, ansatte eller andre besøkte det åpne kapellet på Frederikke (UiO) for stillhet og lystenning. Høsten 2018 startet studentprest ved UiO sammen med studentprest ved MF Vitenskapelig høgskole opp **sorggruppe for studenter og unge voksne**. Prestene har kontakt og møter **med Muslimsk studentsamfunn** og har bidradd til utformingen av et **Rom for tro og tanke** på universitetets campus. Det legges også til rette for **kontakt med internasjonale studenter** på tvers av fag.

Det omfattende arbeidet som studentprestene gjør, er en viktig del av kirkens helhetlige tilbud til ungdom under utdanning i Oslo. Oslo biskop og bispedømmeråd er glad for at lærestedene ser verdien av denne tjenesten og inkluderer den i sitt arbeid for studentene.

C3.3 Tros- og livssynsbetjening i Forsvaret

Oslo biskop har det kirkelige tilsyn med feltprester fra Den norske kirke som tjenestegjør i Feltprestkorpset (FPK). Tjenesten ledes av feltprosten. Feltprestene møter et betydelig antall ungdom ved gudstjenester, kirkelige handlinger, sjelesorg, undervisning og rådgivning, og kan regnes som **et av kirkens største arbeid for unge voksne**. FPK er godkjent PKU-senter og har i 2018 gjennomført PKU-kurs ved Institutt for sjelesorg, Modum Bad og USAs militærpsykiatri i Landstuhl/Tyskland i rammen av et nordisk feltprestsamarbeid.

I 2018 ble det fastsatt at årsverksrammen i FPK skulle reduseres fra 58 årsverk til 52 årsverk. Årsverksreduksjonen skal implementeres i løpet av 2019. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal gi en faglig anbefaling om **ny organisasjon for FPK**. En del av mandatet til arbeidsgruppen er at de skal se på behovet for organisatoriske endringer i korpset som en følge av stat/kirke-reformen. Dette innebærer en **vurdering av feltprostens funksjon i Den norske kirke**.

Ny forskrift om tros- og livssynstjeneste i Forsvaret ble fastsatt ved kgl. res. den 20. desember og trer i kraft når departementet bestemmer. Forskriften erstatter nåværende Tjenesteordning for feltprester. Forskriften innebærer at den militære tjenesteplikten som på visse vilkår gjelder for prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte trossamfunn er utvidet til også å omfatte personell fra tilskuddsberettigede livssynssamfunn. Forskriften innebærer også ny og mer inkluderende terminologi for tjenesten, personellet og avdelingen. **Ny betegnelse for Feltprestkorpset blir Forsvarets tros- og livssynskorps**. Prestene i korpset vil fortsatt stå under Oslo biskops tilsyn og visitasordninger.

D Biskopens virksomhet

Kari Veiteberg ble vigslet til ny biskop i Oslo domkirke 17. desember 2018 med Kongen tilstede og påfølgende mottakelse i Fanehallen på Akershus Festning. I januar og februar gjennomførte biskopen samlinger i alle prosti, der hun møtte alle ansatte i kirken i bispedømmet. Alle ansatte møtte hun også på Biskopens stiftsdag i mai. Våren 2018 la hun for øvrig vekt på å gjøre seg kjent i bispedømmet med rutiner og arbeidsformer. De første visitasene var derfor lagt til høsten, med visitas i Heggedal menighet i september og Bekkelaget og Ormøy menighet i november. Dette er svært ulike menigheter både når det gjelder størrelse og profil. Begge steder ble det på ulikt vis satt fokus på blant annet utfordringer knyttet til barn og unge. Og begge steder arbeider engasjerte ansatte og frivillige med å gjøre kirken levende, nær og tilgjengelig lokalt.

Biskopen var tilstede ved orgelinvielse i Frogner kirke og i Vardåsen kirke. Hun deltok også ved Snarøya kirkes 50-årsjubileum. Det var tre ordinasjonssøndager i løpet av året, der fem diakoner, tre kateketer og seks prester ble vigslet/ordinert til tjeneste. En spesiell begivenhet var kick-off-gudstjenestene i Domkirken før fasteaksjonen med til sammen 2000 konfirmanter. Samtaleforumet

med Den katolske kirke ble videreført. Det samme gjelder blant annet vervet som leder av Oslo Kirkemusikkfestival.

Fire uker var satt av til studiepermisjon. Året ble preget av arbeidet med kirkebruksplan for Oslo som bispedømmerådet og fellesrådet gjennomført i fellesskap ved en styringsgruppe. Arbeidet innebar mange møter med berørte menigheter, prosti og potensielle samarbeidspartnere. Vedtak ble gjort i desember i Kirkelig fellesråd i Oslo og i Oslo bispedømmeråd. Dette har vært en krevende prosess for menighetene, men også for biskopen og styringsgruppen som helhet.

E Demokrati

Arbeidet med tilrettelegging og gjennomføring av kirkevalget 8. og 9. september 2019 startet i 2018. OBDR oppnevnte John Egil Rø, Ole Herman Fisknes, Knut Lundby og Anja Kile Holtermann som medlemmer av valgrådet og Anne Berit Evang som varamedlem. Etter fullmakt fra Oslo bispedømmeråd oppnevnte stiftsdirektøren Anne Mette Tangen som fast medlem og Inger Lise Lerø som varamedlem. John Egil Rø er valgrådets leder. Anja Kile Holtermann er valgrådets nestleder. Seniorrådgiver Gry Friis Eriksen er valgrådets sekretær.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

A. HMS og arbeidsmiljø

Sykefravær

Sykefraværet i presteskapet har siden 2016 gått ned fra 5,3% til 4,27% i 2018. Som referansegrunnlag for sykefraværsrapporteringen viser SSB sin statistikk for 3. kvartal i 2018 at sykefraværet i Norge totalt lå på 6,24% for summen av egenmeldt og legemeldt sykefravær, herunder 5,31% i legemeldt sykefravær.

Sykefravær	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totalt	5,3 %	5,9 %	5,3 %	5,3 %	4,5 %	4,27
Legemeldt	4,7 %	5,1 %	5,0 %	5,2 %	4,1 %	3,82

Det er gledelig å se at Oslo bispedømme har et lavt sykefravær til tross for flere pågående endringsprosesser i rapporteringsperioden:

- For det første nevner vi Kirkebruksplan for Oslo som gjelder reduksjon av antall kirker i bruk, med direkte betydning for presteskapet. Samtidig har fellesrådslinjen i Oslo (KfiO) hatt – og fortsatt har – en utfordrende økonomisk situasjon som blant annet gir seg utslag i vakanser. Dette innvirker igjen på rammebetingelsene for prestenes tjeneste og arbeidsmiljø.
- For det andre har administrasjonen gjennom store deler av rapporteringsperioden vært berørt av den nasjonale effektiviseringsprosessen i rettssubjektet på det administrative og merkantile området, med opprettelse av nye fellesfunksjoner for regnskap, lønn og arkiv.

Rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold

For presteskapet og de administrativt tilsatte i Oslo bispedømmeråd gjelder *Rutinen for varsling om kritikkverdige forhold i rettssubjektet Den norske kirke*, fastsatt 21.11.2017, med tilhørende forenklet varslingsplakat. Rutinen er meddelt fellesrådslinjen og er innarbeidet som en del av administrasjonens løpende personalforvaltning.

- Personalavdelingen har i 2018 samarbeidet med fellesrådslinjen i flere saker hvor rutinen har dannet utgangspunktet for videre personaloppfølging. Personalavdelingen vurderer i denne sammenheng samarbeidet med fellesrådslinjen som godt og som en del av arbeidet med målsetningen om enhetlig ledelse.
- Med bakgrunn i nye varslingsrutiner fra 2017 reviderte administrasjonen sine internrutiner for oppfølging av varsel om overgrep og seksuell trakassering i februar 2018: *Håndtering av varsel om overgrep eller seksuell trakassering i OBDR*.
- I et forebyggende perspektiv og som en del av arbeidet med bevissthet omkring rutinene har personalavdelingen holdt foredrag om varsling og #MeToo på biskopens stiftsdag 29. mai 2018. Varsling er videre tatt opp som tema i prostemøte og personalavdelingen har også gjennomført et eget seminar for prostene om håndtering av varslinger.

B. Likestilling

Innen Oslo bispedømme utgjør kvinnene 45% av fast tilsatte prester. Tabellen under viser at nivået de siste fire årene har vært i området 45-47%.

Andel kvinner i faste prestestillinger	
År	Kvinner
2014	43,7 %
2015	43,6 %
2016	47,0 %
2017	45,2 %
2018	45,4 %

Blant biskop og proster har Oslo bispedømme 4 kvinner (døveprostiet ikke medtatt) slik at kvinneandelen i 2018 er 50%, tilsvarende i 2017. Medregnet døveprostiet er tallet 44,44%.

Andel kvinner i stilling som prost og biskop	
År	% kvinnelige proster
2014	37,5 %
2015	37,5 %
2016	37,5 %
2017	50,0 %
2018	50,0 %

Oslo bispedømme har en relativt høy kvinnelig andel innen administrasjonen. 75% av lederstillingene (stiftsdirektør/avdelingsledere) innehas av kvinner. Totalt er 59% kvinner i administrasjonen.

KJØNNBALANSE, FORDELT PÅ STILLINGSGRUPPER I ADMINISTRASJONEN								
ÅR	Ledere		Rådgivere		Konsulenter		Totalt	
	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %
2013	4	75 %	15	67 %	2	100 %	21	71 %
2014	4	75 %	16	63 %	2	100 %	22	68 %
2015	4	75 %	15	67 %	2	100 %	21	71 %
2016	4	75 %	15	53 %	1	100 %	20	65 %
2017	4	75 %	16	56 %	1	100 %	21	62 %
2018	4	75 %	15	50 %	1	100 %	22	59 %

Det er liten forskjell i 2018 mellom antallet menn og kvinner både i presteskabet og administrasjonen når det gjelder personer som er deltidsansatt. Tallene må ses i sammenheng med at det dreier seg om et fåtall deltidsstillinger. Dermed gir også stillingsendringer relativt raskt store prosentmessige utslag sammenliknet med antall personer som danner grunnlag for tallene.

Deltid	Presteskabet		Administrasjonen	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2014	4,1 %	2,7 %	21,7 %	4,4 %
2015	3,4 %	2,0 %	20,8 %	0,0 %
2016	3,4 %	4,1 %	18,2 %	0,0 %
2017	4,1 %	5,5 %	18,2 %	0,0 %
2018	12,9 %	8,79%	15,4 %	11,1%

C. Mislighetsrisiko

Våre vurderinger av mislighetsrisiko er rettet inn mot 11 aktivitetsområder i vår virksomhet. I relasjon til områder som kontantkasser, kredittkort, reiser, finansforvaltning og eiendeler har vi lav eller ingen aktivitet.

Som arbeidsgiver for presteskapet er personalforvaltning kjernevirksomheten og nærmere 94% av prestebudsjettet er midler knyttet til personalkostnader. Lønnsområdet har i utgangspunktet størst iboende risiko for feil fordi registreringsmengde og detaljeringsgraden er stor. Følgelig blir dette området også viktigste område for risikovurdering.

Det er vår vurdering at risikoen for misligheter er lav da det foreligger rutiner og kontroller som fanger opp avvik. Vi vurderer at risikoen mer er knyttet til feil enn misligheter.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Strategi for Oslo bispedømme 2019 – 2021 angir satsingsområder for kirken i Asker, Bærum, Oslo og det landsdekkende Døveprostiet. Under visjonen **Mer himmel på jord** har Oslo bispedømme i tråd med Kirkemøtets vedtak syv hovedmål for perioden:

1. Samle flere til livsnære gudstjenester
2. Tilby dåp og trosopplæring til barn, unge og voksne
3. Gi kunst og kultur rom i kirkene våre
4. Ta økt samfunnsansvar
5. Skape trygge og inkluderende fellesskap i menighet og lokalsamfunn
6. Inspirere flere til å delta i kirkelig arbeid
7. Videreutvikle kirken som en demokratisk og velfungerende organisasjon

Oslo bispedømmeråd og biskop er optimistiske med tanke på framtidsutsiktene for folkekirken. Vi har tro på at Guds grensesprengende kjærlighet skaper forvandling og tro og at Gud virker i alle menneskers liv. Det er utviklingstrekk i bispedømmet vi må understøtte og videreutvikle og andre vi må sette inn tiltak for å motvirke.

Dåp er fortsatt satsingsområde nummer én gjennom hele strategiperioden, i samsvar med Kirkerådets prioritering. De nominelle dåpstallene synes å ha stabilisert seg, men utviklingen kan være uttrykk for dyptgående endringer i religiøs praksis som på sikt kan være kritisk for folkekirkens fremtid.

Kommunikasjon er satsingsområde nummer to i 2019, også dette i tråd med Kirkerådets prioritering. Oslo bispedømmeråd vil arbeide for at Den norske kirke er en tilstedeværende digital kirke lokalt, regionalt og nasjonalt. I innspill til bispedømmets strategi for 2019-2021 pekte mange menigheter nettopp på behovet for å styrke menighetenes og bispedømmets kommunikasjonsarbeid.

Kirkevalget vil ha prioritet i 2019 med informasjon og tilrettelegging våren 2019 og stemmetelling og kurs for nye menighetsråd høsten 2019. Kurs for nye fellesråd og bispedømmeråd vil bli prioritert i starten av 2020.

Oppslutning om gudstjenesten må fortsatt følges nøye og nye tiltak settes inn i lys av utviklingen. Gudstjenestegrupper og systematisk arbeid med involvering av barn, unge og voksne er aktuelle tiltak. Bispedømmet har hentet impulser fra «Framtiden bor hos oss» - et nettverk av flerkulturelle menigheter i Svenska kyrkan - og igangsetter i 2019 pilotprosjekt i to eller tre av bispedømmets flerkulturelle menigheter.

Kirkebruksplan for Oslo ble igangsatt av Oslo bispedømmeråd Kirkelig fellesråd i Oslo med tanke på best mulig strategisk bruk av kirkene og de samlede ressursene i Oslo. Vedtakene i kirkebruksplanen vil bli fulgt opp overfor berørte menigheter. Det arbeides videre med en helhetlig plan for kirkene i Groruddalen og kirkelig nærvær i utbyggingsområdet Hovinbyen.

Det store antallet **migrantmenigheter** i Oslo bispedømme tilsier at biskop og bispedømmeråd må ha økt oppmerksomhet på å videreutvikle samarbeid og felleskirkelige arenaer - og sammen med fellesrådene praktisk legge til rette for at kristne fra andre kulturer kan få bruke kirkerom og egnede møteplasser.

Den politiske situasjonen i Europa og Norden med økende ekstremisme utfordrer også Den norske kirke til å intensivere og prioritere **dialogarbeid** lokalt, regionalt og nasjonalt. Utviklingen av Kirkelig

dialogsenter, utdanning av dialogpiloter og dialogarbeidet lokalt i menighetene er i god utvikling og et prioritert arbeidsområde.

Oslo bispedømme har i 2018/19 hatt en særlig satsing på **frivillighet**. Prosjektgruppen for frivillighetsåret har utviklet en verktøykasse som er tilgjengelig på bispedømmets nettsider. Planer for å styrke frivilligheten i menighetene vil bli fulgt opp fremover. Dette er et langsiktig arbeid som det kan være vanskelig å måle effekten av på kort sikt.

Prioritering av barn og unge i menighetsarbeidet vil fortsatt være bærebjelke i **rekruttering til kirkelige stillinger**. Orgelskole for barn og unge er startet i regi av Oslo kirkelige fellesråd. For øvrig vil Oslo bispedømmeråd følge opp tiltak initiert gjennom det nasjonale rekrutteringsprosjektet.

Oslo bispedømmeråd og biskop ser fram til samarbeid med Kirkerådet for å skape gode rammer og inkluderende tiltak for ansatte, frivillige og medlemmer som har identitet som lesbiske, homofile, bifile og trans (LHBT). Det er viktig å få igangsatt et arbeid for å øke kompetansen innen LHBT, kjønn og seksualitet i hele kirken.

Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som en **folkekirke**. Nøkkeltall om medlemskap og oppslutningen om kirkelige handlinger vil trolig få økt betydning i fastsettelse av rammebetingelser for kirken. Den norske kirke trenger fortsatt å bli bedre både på innhenting, kvalitetssikring og analyse av statistiske data. Deltagelse ved gravferd må inntas i årsstatistikken. Likeledes må hverdagskirken synliggjøres for å få frem bredden og det totale omfanget av kirkens arbeid.

Den bebudede Stortingsmeldingen og regjeringens forslag til **ny lov om tros- og livssynssamfunn** vil gi rammebetingelser for Den norske kirke og ha betydning for arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Oslo bispedømmeråd ønsker å fremskynde arbeidet med ny kirkeordning, spesielt med tanke på én arbeidsgiverlinje. **Prosjekt enhetlig ledelse i Oslo bispedømme** ble igangsatt med sikte på å utarbeide en modell for hvordan kirken kan organiseres med felles arbeidsgiveransvar og enhetlig strategisk ledelse i Oslo bispedømme. Prosjektgruppen legger fram sin rapporten våren 2019.

Den norske kirke har i 2018 arbeidet med forslag til **effektivisering av merkantile tjenester**. På landsplan er innsparingsmålet 24 årsverk og 20 millioner kroner. Det etableres nasjonale team for arkivtjenesten og for økonomitjenesten. For Oslo bispedømme betyr dette reduksjon i administrative stillinger og at stillinger blir overført til nasjonale enheter. Endringen vil kreve omstilling og tilpasninger i oppgaver og struktur for vårt kontor i tiden fremover. Utvalget som skulle vurdere de **kirkefaglige stillingene** er midlertidig utsatt. For å unngå langvarig usikkerhet blant ansatte om fremtidig organisering av kirkefagfeltet, bør dette utvalget raskt igangsettes når effektivisering av økonomi og arkiv er gjennomført.

Det foreligger forslag om ny **fordelingsnøkkel fra 2020** for tilskudd til menighetsprestetjenesten. Dersom foreliggende forslag skulle bli vedtatt vil dette i særlig grad ramme Oslo bispedømme og prestetjenesten i menighetene. Etter vår oppfatning tar ikke forslaget tilstrekkelig hensyn til de utfordringer kirken har i storbyene.

Oslo biskop og bispedømmeråd er fortsatt bekymret for **fellesrådenes økonomi**, og derav ressurser til vedlikehold av kirkene og ressurser til bemanning og gudstjenester. Dette gjelder spesielt situasjonen i Oslo der den økonomiske situasjonen er ytterligere forverret, både med tanke på drift

og vedlikehold. Dette påvirker i stor grad bispedømmerådets handlekraft og gjennomføring av strategiske satsinger i Oslo fellesrådsområde.

Oslo bispedømmeråd har de siste årene hatt god **økonomistyring og stabil bemanning**. Vi vil fremover ha særlig oppmerksomhet på økonomistyring som følge av effektiviseringstiltakene og ny fordelingsnøkkel mellom bispedømmerådene. Det er inngått avtale med Oslo kommune om finansiering av prestatjenesten ved helsehus og sykehjem.

Asker, Hurum og Røyken kommuner blir slått sammen til Asker kommune fra 2020. Det er vedtatt at nye Asker prosti blir del av Oslo bispedømme. Det pågår et omfattende og godt arbeid i fellesnemda i Asker med å tilrettelegge den kirkelige organiseringen som følger av sammenslåingen. Oslo bispedømmeråd vil legge til rette for at menighetene i Asker, Hurum og Røyken finner sin plass i nye Asker prosti og innlemmes i Oslo bispedømme på en god måte.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommentar årsregnskapet 2018

Innledning

Oslo bispedømme er Den norske kirkes bispedømme for kommunene Oslo, Bærum og Asker. Innen Oslo bispedømme bor det 452.000 medlemmer og tilhørige. Den landsdekkende døvekirken er organisert som eget prosti under Oslo bispedømme.

Ved utgangen av 2018 hadde Oslo bispedømmeråd 167 årsverk hvorav 148 prestestillinger og 19 årsverk innen administrasjonen. I tillegg kommer 17 årsverk innen døveprostiet som omfatter prester, diakon, kateketer og trosopplæringsledere.

Kirkelovens §23 regulerer bispedømmerådets hovedoppgave som er «å ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet».

Vurdering av vesentlige forhold

Kirkerådets tildeling til Oslo bispedømmeråd i 2018 utgjorde NOK 197,6m. I dette beløpet inngår mindreforbruk fra 2017 på NOK 3,78m. Bispedømmerådet har valgt å ikke disponere de ubrukte 2017-midlene i 2018 men deler av beløpet er øremerket strategiske satsinger for 2019. Midlene utgjør også en økonomisk buffer dersom det skulle oppstå tildelingskutt i 2020 som følge av ny fordelingsnøkkel for tilskudd til menighetsprestetjenesten.

Tildelingsbeløpet inkluderer NOK 44,6m i tilskudd til trosopplæring, diakoni m.m. Øvrig bevilgning skal dekke lønns- og driftsutgifter til prestetjenesten, døveprostiet og kirkelig administrasjon.

Samlet utgjør forbruket NOK 192,4m. Mindreforbruket utgjør NOK 5,1m og er i overveiende grad påvirket av overførte midler fra 2017. Uten de overførte midlene er årets mindreforbruk NOK 1,37m. Mye av besparelsen i 2017 og 2018 er oppstått innenfor det landsdekkende døveprostiet som følge av vakanser. Prostiet har en utfordrende rekrutteringssituasjon og flere stillinger har stått vakante over lengre tid.

2018 er det andre året Den norske kirke er et selvstendig rettssubjekt. Regnskapet fra Oslo bispedømme inngår som del av årsregnskapet for Den norske kirke og blir revidert av revisjonsfirmaet Ernst & Young.

Oslo, 15.februar 2019

Gard Realf Sandaker-Nielsen
Leder Oslo bispedømmeråd

Elise Sandnes
Stiftsdirektør

Budsjettgruppe 1A

Budsjettgruppen omfatter presteskapet, dødeprosti og kirkelig administrasjon. Forbruket utgjør NOK 148,8m som betyr et mindreforbruk på NOK 4,1m. Resultatet er i stor grad påvirket av stort overført mindreforbruk fra 2017. Besparelsen har primært oppstått innenfor lønn da flere stillinger har stått vakante. Dette gjelder i særlig grad for dødeprosti pga krevende rekrutteringssituasjon.

	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
1A - Driftsregnskapet			
Inntekter (kontoklasse 3)	-7 350 935	-6 706 000	644 935
Tilskudd til eksterne (kontoklasse 4)	721 000	590 000	-131 000
Lønn (kontoklasse 5)	138 709 513	141 195 940	-2 486 427
Drift (kontoklasse 6, 7, 8)	16 988 064	17 805 050	-816 986
Sum budsjettgruppe 1A	148 227 642	152 975 000	-4 747 358

Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd

Tildelingen til diakoni, undervisning og kirkemusikk samt Oslo domkirke utgjorde NOK 14,5m og er fullt ut disponert. Tilskuddet til Oslo domkirke har som målsetting å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten og har sin bakgrunn i at Oslo domkirke har riksdekkende oppgaver. Den største tildelingen gjelder trosopplæringsmidlene som i 2018 fikk et mindreforbruk på 349t.

Samlet mindreforbruk fremkommer likevel med NOK 1m fordi overført mindreforbruk 2017 er fordelt feil mellom tilskudd og drift med 664t.

	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *			
1B Trosopplæring	29 130 126	29 479 000	-348 874
1B Diakoni/Undervisning/Kirkemusikk m.m.	12 450 000	12 490 000	-40 000
1B Domkirke (Oslo og Nidaros)	2 055 000	2 055 000	-
Gruppe 2 (kun KR)			-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Annet (inkl Ovf utbet til eksterne)	577 500	576 000	1 500
Korriger.ing av overføring 2017	-664 000		664 000
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	43 588 626	44 600 000	-1 011 374

Særskilt om Ovf-tilskuddet

Tilskuddet fra Ovf-midlene har de seneste årene utgjort kr 576.000. Spesifikasjon av bruken i 2018 fremgår av tabell under. Under diakoni inngår 125t til religionstiltak/Kirkelig dialogcenter. 150t blir brukt til delfinansiering av stillingen som misjonsrådgiver.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2018
Ovf	Regnskap
Administrasjon	
Diakoni	257 500
Barn og unge	
Gudsjenestetilv	45 000
Kirkemusikk og kultur	125 000
Særlig kirkeaktiv	
Andre fellestilltak (inkl SMM)	150 000
Internasjonale og ekumeniske organisasjoner	
Ovf total (for rapportering til Ovf)	577 500

Risikovurdering økonomi

Oslo bispedømme mottar bevilgninger fra Kirkerådet og disponeringen reguleres av Tildelingsbrevet, budsjettreglement fastsatt av Kirkemøtet og økonomireglement for rettssubjektet Den norske kirke (rDnk). rDnk har inngått avtale om kjøp av økonomitjenester fra TET AS. Det er utarbeidet rutiner for internkontroll og risiko- og vesentlighetsvurderinger. Risikoområder vil bli gjennomgått i forbindelse med etableringen av nye nasjonale økonomienheter.

Det fremlegges økonomirapporter jevnlig for behandling i bispedømmerådet. Forut for rapporteringen foretas det kontroller, analyser og vurderinger av regnskapstall målt mot vedtatte budsjetter. Det foreligger risiko for manglende måloppnåelse som følge av begrensede ressurser (bevilgninger, tilgang på søkere til prestestillinger mv).

Sluttord

Den norske kirke har i 2018 arbeidet med forslag til effektivisering av de merkantile tjenester. Det er forventet en reduksjon av 24 årsverk som på årsbasis skal gi et effektiviseringsuttak på NOK 20m. For Oslo bispedømme vil dette medføre en reduksjon i administrative stillinger og at noen stillinger overføres til nye nasjonale enheter som skal håndtere økonomi og arkiv.

Svekket fremtidig økonomi kan redusere muligheten for å oppnå våre fastsatte mål. Kirkemøtet skal i 2019 beslutte nye fordelingsnøkler for tilskudd til menighetsprestetjenesten. Den foreslåtte modellen kan gi Oslo bispedømme vesentlig tildelingskutt som igjen kan svekke menighetsprestetjenesten.